

Z RAZŠIRJENE SKUPNE SEJE OKRAJNEGA KOMITEJA ZK, OKRAJNEGA SINDIKALNEGA SVETA IN OKRAJNEGA ODBORA SZDL KOPER

Ne samo posvetovanja - uveljavimo odločanje državljanov!

Na seji je v bogato razpravo posegla s tehtnimi mislimi tudi podpredsednica Glavnega odbora SZDL SLOVENIJE VIDA TOMŠIČEVA

Okrajni komite ZK v Kopru je v času zadnjih dveh mesecev s pomočjo Okrajnega sindikalnega sveta organiziral izredno pomembno akcijo, pri kateri je sodelovalo okrog tisoč ljudi; občinski komiteji ZK in občinski sindikalni sveti so sestavili potrebno število komisij, ki so nato pod vodstvom OK in v povezavi z osnovnimi organizacijami ZK in sindikalnimi podružnicami, delavskimi sveti, upravnimi odbori, upravami podjetij, ponekod pa tudi na posebej za ta namen sklicanih sestankih celotnih kolektivov, po enotni anketi kritično analizirali upravljanje, stanje in notranje odnose, zlasti pa vlogo in odgovornost najnaprednejših elementov v 65 najvažnejših gospodarskih organizacijah v našem okraju. Ta analiza je zajemala vrsto vprašanj, od analize delavskega samoupravljanja, nagrajevanja po učinku, strokovnega izobraževanja kadrov, skrbi za delovnega človeka, do organizacijsko-tehničnih problemov pri izvajanju gospodarskih nalog anketiranih podjetij.

Po zbranih poročilih vseh komisij sta nato OK ZK in OSS sestavila skupno poročilo o najznačilnejših ugotovitvah, ki jih je pokazala omenjena analiza, nato pa so se v ponedeljek, 20. t. m., člani plenuma OK ZK, člani predsedstva OSS in Okraj-

nega odbora SZDL, z njeno vsebino seznanili ter jo z bogato razpravo še dopolnili in s tem v zvezi sprejeli vrsto sklepov; med njimi je prav gotovo najvažnejši ta, da bodo občinski komiteji ZK in občinski sindikalni sveti poskrbeli za nadaljevanje vse te akcije, se pravi, da bodo pozitivne izkušnje prenašali iz podjetja v podjetje, ugotovljene pomanjkljivosti in napake pa da bodo vztrajno in organizirano odstranjevali iz prizadetih gospodarskih organizacij.

Sekretar OK ZKS TOV. ALBERT JAKOPIČ-KAJTIMIR je ob otvoritvi te razširjene seje najpoprej toplo pozdravil — za njim pa tudi ves plenum — podpredsednico Glavnega odbora SZDL TOV. VIDO TOMŠIČEVO, nato pa je pojasnil namen in pomen ankete. Dejal je, da je bila podobna anketa izvedena tudi lansko leto, vendar pa je letošnja spritno najširše mobilizacije političnih aktivov po naših občinah dosti pomembnejša, zaradi česar moremo še bolj kot lansko leto pričakovati od te poglobljene analitične akcije novih in še večjih uspehov, kajti ugotovitve o stanju in odnosih v posameznih gospodarskih organizacijah že same po sebi dajejo osnovno orientacijo za bodoče delo samoupravnih organov in vodilnih uslužbencev po podjetjih, osnovno orientacijo njihovim občin-

skim ljudskim odborom, zlasti pa zborom proizvajalcev, prav tako pa tudi ugotovljene analize nalagajo ustrezno skrb občinskim in okrajnim oblastvenim in političnim forumom glede njihove nadaljnje pomoči anketiranim podjetjem. Zlasti pa je važno, je dejal tovariš Kajtimir, to, da so ob tej priložnosti seznanjeni s si-

(Nadaljevanje na 3. strani)

ODLIČNI GOSTJE NA OBISKU V TOMOSU

Predsednika Tito in Naser v Tomosu

Minula sobota je bila spet lep praznik za koprski okraj in posebej za Koper. Ponovno nas je obiskal predsednik Tito in s seboj pripeljal še svoje goste iz Združene arabske republike s predsednikom Naserjem na čelu. Že ko je bilo objavljeno sporočilo, da bodo visoki gosti obiskali med bivanjem v Jugoslaviji tudi del Hrvatske in Slovenije, smo tiho upali, da se bodo oglasili še pri nas na Primorskem. Tiha želja se nam je uresničila in v naši sredi smo veseli pozdravili draga tovariša Tita in njegove goste ter jim s svojim sprejemom pokazali, kako imamo radi naše prijatelje in kako brez pridržka vsi odobravamo zunanjo politiko naše vlade in dežele.

Kmalu po dvanajsti uri so Koprčani napolnili vse ceste v mestu in Smedeli ter do Tomosa, koder naj bi šli gostje po prihodu v naše mesto. Kljub močni sončni pripeki so vztrajali v špalirju vse do štirih popoldne, ko so gostje prispeli, ker so se namreč zamudili na Vrščici v snegu in po večjih krajih Tolminske in Goriške, koder so prebivalci ustajljivi kolono in obdarovali s cvetjem in praktičnimi spominskimi darili svojega voditelja in njegove goste.

Ob prihodu pred Tomos je visoke goste v imenu koprškega okraja pozdravil predsednik OLO Albin Dujc s sekretarjem OK ZKJ Albertom Jakopičem-Kajtiminom, z drugimi predstavniki okraja, pionirji so jih obdarili s šopki nageljnov, pozdravil jih je predsednik koprške občine Miran Bertok in končno jim je zaželel dobrodošlico direktor Tomo-

sa Franc Pečar, ki je nato vse skupaj povabil v tovarniško delavsko restavracijo na kosilo. V lepo urejeni menzi so po jedi slovenski umetniki, folklorne grupe in pionirji izvedli kratek kulturni program, s katerim so navdušili vse prisotne. Na svoj račun so prišli zlasti pionirji, ki so dobili avtograme predsednika Tita in njegovega visokega gosta iz ZAR. Gostje so bili tako razpoloženi, da so se pri kosilu in programu zadržali precej nad predvideni čas in so odšli na ogled tovarne šele okrog pol sedmih zvečer.

Čeprav predsednik Tito že dobro pozna Tomos, saj si jo je že dvakrat ogledal, je spremljal tudi tokrat svojega gosta po vseh oddelkih in z zanimanjem sledil razlagam direktorja Pečarja, ko je predsedniku Naserju tolmačil potek proizvodnje in nadaljnje načrte razvoja te naše naj sodobnejše tovarne motornih vozil. Predsednik Naser je svoje občudovanje tudi izrazil v tovarniški

spominski knjigi, kamor je zapisal:

»Srečen sem, ker sem lahko obiskal Tomos, ki izdeluje motorje na podlagi moderne proizvodnje. Hkrati sem vesel načina dela v tovarni. Moj obisk v Jugoslaviji mi je tudi sicer nudil priložnost, da izrazim najboljšo želje jugoslovanskim narodom za nenehen napredek in blaginjo. Upam tudi, da se bo prijateljstvo med ljudstvom ZAR in Jugoslavijo še krepilo.«

Direktor Pečar je v imenu tovarniškega kolektiva podaril predsedniku Naserju izvenkrmni motor za motorni čoln, sinu in hčerki pa vsakemu motorno kolo Colibri.

Po končanem obisku v tovarni so se gostje kratek čas zadržali še med tovarniškimi zgradbami in pri ogledu upravne stavbe. Ko sta se jim pridružili še soprogi predsednikov Tita in Naserja, so se visoki gostje poslovili in se okrog pol devetih zvečer odpravili proti Pulju in na Brione.

SEDMI ZLET »BRATSTVA IN ENOTNOSTI« V NOVEM MESTU

Znova potrjene bratske vezi

Štafeto palice, ki je spremljana z bratskimi čustvi prebivalstva Banje, Korduna, Bosenske Krajine in Dolenjske preteklo nedeljo zaključila svojo krožno pot v Novem mestu, je sprejel pokrovitelj VII. zleta »Bratstva in enotnosti« tovariš Aleksander Ranković. To je bil hkrati uvod v zaključno manifestacijo prebivalstva zletnega območja, na kateri je nastopilo okrog 8000 udeležencev s pestrim fizikalnim sporedom. Na bližnjih hribovskih in okrog novega stadiona, kjer je bila osrednja zaključna pri-

reditve, se je zbralo več kot 20 tisoč ljudi, ki so z navdušenjem spremljali izvajanje mladine. Visoka udeležba prebivalstva nedvomno kaže, da si je ta tradicionalna prireditve utrla pot v srea ljudi teh partizanskih krajev, ki so sprejeli zlet »Bratstva in enotnosti« za svojo največjo prireditve. To potrjuje tudi dejstvo, da se je na zlet pripravljalo in tekmovalo več kot 50.000 pripadnikov »Partizana« in Sportnih društev iz sedmih okrajev zletnega območja: Karlova, Ogulina, Bihača, Banje Luke, Prijedora, Siska in Novega mesta.

Razen pokrovitelja zleta »Bratstva in enotnosti« tovariša Rankovića, so na tej veliki mladinski manifestaciji v Novem mestu bili prisotni tudi podpredsednik ZIS Franc Leskošek, predsednik IS LRS Boris Kraiger, član ZIS Milentije Popović in številni drugi gostje. Po prevzemu štafete palice je imel tovariš Ranković govor, ki ga je množica navdušeno pozdravila.

FERHAT ABAS
POJDE NA POGAJANJA
V PARIZ

Vso svetovno demokratično javnost je prijetno presenetila odločitev predsednika časne alžirske vlade Ferhata Abasa, da pojde v Pariz, kamor ga je pozval francoski predsednik De Gaulle, potem ko je potrdil pravico alžirskega naroda do samoodločbe. Ker je časna alžirska vlada prepričana, da — če bo organizacija referendumu zajamčena z nujno potrebno iskrenostjo — bo alžirsko ljudstvo izbralo neodvisnost. To je tudi osnovna zahteva predstavnikov alžirskega ljudstva in na tej osnovi pojde Ferhat Abas v Pariz, kjer bodo pripravili obisk delegacije.

RAZŠIRJENA SEJA OKRAJNEGA ODBORA SZDL Stanje in problemi zdravstva

Na zadnji razširjeni seji okrajnega odbora SZDL so člani ter zdravstveni delavci temeljito pretresli stanje in probleme zdravstva v našem okraju. Po obširnem referatu in analizi predsednika Okrajnega sveta za zdravstvo (izvleček iz referata objavljamo na 6. strani) tovariša dr. Jožeta Žabkarja se je razvila živahna in plodna razprava, ki so se je udeleževali predvsem zdravstveni delavci.

Največ govora in predlogov je bilo okrog vprašanja splošne bolnišnice. To je problem, ki je v ospredju že več let in kmalu bodo o njem razpravljali tudi na zasedanju OLO. Takrat bodo že bolj jasni obrisi njegove rešitve. Zdravstveni delavci so v svoji razpravi poudarjali vlogo komune in okraja v načrtu zdravstveni politiki, izluščila pa se je še misel o liku zdravstvenega delavca socialistični družbi.

Vsi se zavedamo, kakšno pomembno mesto zavzema zdravstvo v našem celotnem vsestranskem razvoju. Zato se je tembolj čuditi, da najdemo tako poredkoma ta vprašanja na dnevnem redu občinskih odborov. Kazalo bi o tem več govoriti tudi na zborih volivcev. Tesno s tem v zvezi je še družbeno upravljanje zdravstvenih ustanov in vključevanje v upravne odbore tistih državljanov, ki so s tem sporazumni in jih to veseli.

Omenili smo že, da bo eno prihodnjih zasedanj OLO reševalo vprašanje nove splošne bolnišnice v Kopru, predsednik OO SZDL tovariš Gustav Guzej pa je še obljubil, da se bo s temi vprašanji intenzivneje ukvarjala Socialistična zveza oziroma njene komisije. Že na prihodnjih sejah SZDL, ki bodo od 20. do 30. t. m., bodo na dnevnem redu vprašanja prevenje, širša posvetovanja o zdravstvu pa naj bi bila po občinah v jeseni.

Na dnevnem redu razširjene

seje je bila še razprava o spremembah v socialnem zavarovanju, vendar je plenum zaradi izčrpnosti prve točke pooblastil predsedstvo, da sklepa o tem vprašanju. Prav tako bodo na prihodnji seji predsedstva imenovali člane osmih komisij pri OO SZDL. Plenum je načelno sprejel predlog sekretarja Ivana Mavsarja, naj bi te komisije bile: organizacijsko-kadrovska, za družbeno upravljanje, za idejno-politično delo, za društvene in družbene organizacije, za italijansko manjšino, za gospodarska in komunalna vprašanja, za predloge in priporočila in za delo med ženami. Stevilni problemi našega pospešenega razvoja zahtevajo tako delo po komisijah. Podobno naj bi bilo tudi pri občinskih odborih SZDL, ki naj bi imeli 6 do 8 komisij.

To je že tretji obisk predsednika Tita v Tomosu, kar kaže, kako pri srcu mu je ta naša najmodernejša tovarna motornih vozil, za katera se zelo zanima tudi prijateljska Združena arabska republika. Na sliki predsednik ZAR Abdel Gamal Naser s predsednikom Titom v spremstvu direktorja Tomosa Franca Pečarja in ostalega spremstva ob prihodu v Tomos minulo soboto popoldne

GOJENCI VAJENSKE ŠOLE V IZOLI PRIKAZUJEJO DOSEŽENE USPEHE ŠOLANJA

Ljubezen do poklica stopnjuje uspehe

Učenci izolske vajenske šole so javnost zopet prijetno presenetili s svojo že tradicionalno razstavo svojih izdelkov ob zaključku šolskega leta. Tudi tokrat kaže razstava z vidljivo stopnjo strokovnega znanja bodočih mojstrov ter njihovo ljubezen do izbranega poklica. Slednji razstavljeni izdelek — teh je več sto — je zaradi svoje dovršenosti nedvomno terjalo od mladih delavcev dobrošno mero znanja in vztrajnosti, saj je tukaj moč najti mojstrovine, ki bi prenesle tudi strožji kriterij ocenjevanja in bi si zlahka utrle pot na večje in renomirane razstave. Sicer pa je prav, da se ob tej prilož-

nosti spomnimo častnega priznanja izolski vajenski šoli in njenim učencem, ki so na mednarodnem obrtniškem sejmu v Beogradu prejeli za nekatere svoje izdelke tudi nekaj najvišjih odlikovanj.

Okrog 180 vajencev razstavlja v treh prostorih, ki že na prvi pogled kažejo izrazito zastopstvo kovinske in lesne stroke. To pa je tudi dejanski odraz strukture poklicev, ki se tudi v tej šoli nagiba v prid omejenih strok. Tretji razstavljeni prostor pa tudi posrečeno in pregledno predstavlja o teroretičnem pouku vajencev, pravzaprav s poudarkom na dva najbolj važna splošna predmeta — družbeno ekonomsko vzgojo in materinščino. Številni shematski prikazi in skice jugoslovanskih industrijskih in rudnih središč, ki jih iščejo vajenci sami, kažejo skrb vodstva šole, da na ta najbolj dognan način utrjuje družbeno-ekonomski pouk svojih učencev. Na posebnih grafikonih je razviden tudi socialni sestav vajencev, po katerem prevladuje mladina iz delavskih in kmečkih družin, med vajenci pa je tudi 37 otrok brez staršev, pretežno vojnih sirot.

Vodstvo šole vodi tudi vso skrb in evidenco o izvenšolskem izobraževanju svoje mladine. Anketa o zanimanju mladine za literaturo je na primer pokazala, da vajenci še vse premalo segajo po strokovni literaturi, medtem ko je za beletristiko mnogo večje zanimanje. Vajenci nairaje segajo po delih domačih avtorjev Seliškarja, Cankarja in Voranca, zavidljivo mesto pa si je v tej anketi pridobila tudi plaža s Karlo m Mayem na vrhu.

Prav bo, če se bežno vrnemo še v razstavljeni prostor mizarjev in kovinarjev. V prvem je zastopana predvsem kosovna stanovanjska oprema, posebno pa izstopa umivalna omara v razstavljeni sodobni kuhinji z vsemi osnovnimi elementi. To je nedvomno najbolj privlačen kotiček za žene, ki v naših trgovinah s pohištvo čestokrat zaman iščejo tako opremo.

V razstavnem prostoru kovinskih izdelkov, ki je po obsegu in številu del najbolj popoln prikaz praktične dejavnosti mladih kovinarjev, bi tudi najbolj kritičen in izbirčen obiskovalec našel dovolj paše za svoje oči. Stojala za vrtnale stroje, ročna stikalnica za pogoje serijske proizvodnje in še nešteto drugih izdelkov marljivih rok potrjuje, da se mladi kovinarji oklenejo svojih poklicev z največjo ljubeznijo. Prava mojstro-

vina je tudi odliček iz bron, delo vajenca livarske stroke Franca Severca, ki je z dovršenim okusom izoblikoval podobo istrske žene z oslom.

Pri vodstvu šole smo zvedeli, da bi bila razstava še obsežnejša, če bi vsa podjetja omogočila svojim vajencem pravočasno izdelavo izpitnih predmetov. Tak odnos nekaterih podjetij nedvomno zasluži vso grajo, saj so v slednji delavnici seznanjeni, da predmeti, ki jih izdelajo vajenci, niso namenjeni zgolj za razstavo, ampak so v prvi vrsti praktična naloga vajenca ob zaključku šolskega leta za končno oceno. Na vajenski šoli tudi menijo, da bi bile razstave še bolj učinkovite, če bi jih prirejali periodično, torej ne vsako leto, ampak mogoče vsako tretje leto, razstavnice izdelke pa bi seveda zbirali in pripravljali ob vsakem zaključku šolskega leta.

S SEJE SVETA ZA ŠOLSTVO IN PROSVETO V SEŽANI

Tudi v bodoče še premalo učiteljev

Mesec junij prinaša svetom za prosveto velike skrbi. To je čas, ko lahko vsak učitelj in vzgojitelj reče: Septembra zapuščam delovno mesto, ker sem prejel pozitiven odgovor na prošnjo za premestitev. Slehernemu se to sicer ne posreči, že zato ne, ker se nekateri prijavijo hkrati tudi na tri, pet ali celo deset mest, kar ima pravico storiti vsakdo, ki izpolnjuje pogoje razpisa. Na srečo se glavnina ne premakne, toda nekaj jih gre v pokoj, trije še nimajo primerne stanovanj, tega vleče stran lepši kraj ali bližina svojcev, oni je odslužil dobo, ki jo je dolžan zaradi štipendije. . . . To se ponavlja iz leta v leto in vsako leto se sveti sprašujejo: kaj bo dal naš razpis? Ali bomo mogli zadostiti potrebam? Težave niso le v tem, da učitelji odha-

jajo. V mesteca in vasi, ki so kakršenkoli pomembnejši center, se naseljujejo nove družine. Naseleja rastejo in z njimi rastejo problemi našega šolstva.

Vse to velja tudi za sežansko občino. Zaradi tega ni bilo lahko delo sveta za prosveto, ko je na predlog razpisne komisije odločil o vlogah učiteljev, ki so prosili za namestitve na tej ali oni šoli. Pred posebnimi težavami se je znašel svet zato, ker se je večina prijaviła za Divačo ali Sežano, torej na najugodnejša mesta, premalo pa je bilo prijav za druge šole. Tako ne bo dovolj učnih moči za Storje, Tomaj, Stomaž, Vrabče, Dutovlje, Štanjel, Pliskovico in Komen. Pa tudi za nekatera druga mesta ni bilo prijav, vendar računava svet na tri štipendistke in morda, če bo potrebno in če bo brezuspešen tudi naknadni razpis, na kako začasno dodelitev. Če pa tudi to ne bo mogoče, bodo še vedno potrebne nadure oziroma celodnevni pouk.

Na isti seji je svet razpravljalo o predlogu, naj se na splošno povečajo posebni dodatki učiteljem v krajih, kjer so življenjske razmere posebno težke. Da je predlog, o katerem bo odločal okrajni zbor, upravičen, dokazuje tudi rezultat letošnjega razpisa delovnih mest. Glede vprašanja, kateri kraji naj se po odloku o brezplačnem stanovanju in kurivu štejejo za vas, je svet predlagal,

čaji. V ta namen so osnovali komisijo, ki je pripravila učni program, formirala predavateljski aktiv in objavila razpis po običajnem načinu. Komisiji se je prijavilo 36 kandidatov. Tečaj se je začel 19. januarja in je obsegal teoretični in praktični del. Konec maja je tečaj svoj program izčrpal. K izpitu se je prijavilo 33 kandidatov. Izpite so vsi uspešno opravili. Povprečna ocena je bila prav dobra.

Ker je bil ta tečaj prvi, so se pokazale razen dobrih strani tudi šibke točke. V naslednjih tečajih, ki jih nameravajo prirediti, pa bodo vse slabosti premostili; izboljšali bodo način dela in tudi vsebino programa. BC

KAKO JE LETOS Z NAŠIM TURIZMOM

Razne govorice o slabem turističnem prometu so napolnile odgovorne ljudi na ObLO Piran, da so izdelali podrobno primerjavo med potekom lanske in letošnje predsezona. Iz teh primerjav je razvidno, da je sezona letos slabša samo kar se tiče števila gostov, ne pa glede števila nočitev, v čemer je precej boljše od lanske, kar pomeni, da se je močno povečala dolžina bivanja gostov v hotelih piranske občine. Nekateri najzanimivejše primerjave:

V vseh hotelih piranske občine je bilo lani od 1. jan. do 31. maja skupno 8.604 gostov, letos pa 8.342. Lani so ti gostje dali 24.356 nočitev, letos pa 27.860. Medtem ko je indeks 60 : 59 za goste torej 97, znaša za nočitve 114. Največje povečanje števila nočitev je dosegel napram lani hotel »Metropol«, ki je imel lani v prvih mesecih skupno 2.786 nočitev, letos pa v istem času 5.862. Zanimiv je porast števila domačih gostov in nočitev v hotelih kljub naraščanju števila ležišč v počitniških domovih. Letos je bilo v hotelih 14% več domačih gostov kot lani v teh petih mesecih in doseženih 80% več nočitev domačih gostov kot lani v istem razdobju. Število inozemskih gostov se je zmanjšalo za 20%, število njihovih nočitev pa je v prvih petih mesecih skupaj za 9% manjše od lanskega v istem razdobju. Ustvaritev celotnega dohodka je v gostinstvu letos v omenjenih prvih petih mesecih 14% višja kot v istih mesecih leta 1959.

Omenjeni rezultati so bili doseženi samo v hoteljskih kapacitetah, ki znašajo v vseh treh hoteljskih podjetjih piranske občine skupno samo 1.097 ležišč. Poleg tega so delno zasedene tudi že zasebne sobe, katerih je v občini prijavljenih letos že preko 400 s skupno 728 ležišči, prav močno pa so zasedeni tudi že počitniški domovi, katerih število se je od lani spet močno povečalo. Trenutno posluje v Piranu, Rijesu, Pacugu, Strunjanu, na Belem križu, Sentjanah, v Luciji, Portorožu in Seči skupno že 109 počitniških domov (lani 96) z nad 3.600 ležišči. Večina domov je odprtih od prvega junija dalje.

Dosedanji potek letošnje turistične sezone torej ne potrjuje govorice raznih pesimistov in daje ob količajski ugodnem vremenu upanje, da bodo tudi letos ponovljeni rezultati lanske rekordne sezone, ko je bilo na področju piranske občine doseženih skupno preko 453.000 nočitev, če pa bo vreme zelo ugodno, pa so dan vsi pogoji, da bo letos prekoračeno tudi zaželeno število pol milijona nočitev.

STRELCI V HRUŠEVJU

V okviru občinskega tekmovanja Združenja rezervnih oficirjev in podoficirjev je izvedel pododbor UROP Hruševje preteklo nedeljo izločilno tekmovanje v streljanju z malokalibrsko puško. Najbolje so se odrezali Danilo Milharčič, Kristijan Bole, Anton Tomnc, Ivan Bole in Danijel Žagar. Pri tem tekmovanju je nudila tehnično pomoč Občinska strelska zveza Postojna in strelska družina v Hruševju.

RAZSTAVA MALIH RISARJEV

V koprskem pionirskem domu razstavlja te dni skupina pionirjev — članov risarskega krožka okrog 130 del v raznih tehnikah. Razstava je plod dveletnega dela malih risarjev, ki so neumorno snovali pod vodstvom Anteja Marušiča, člana pionirskega starejšinskega sveta. Mali krožkarji so se ves čas borili z materialnimi težavami, vendar kljub temu niso opustili rednega in sistematičnega dela. Ker je ta krožek bil v razdobju zadnjih dveh let med mladino oziroma pionirji najbolj priljubljen in je imel največ stalnih obiskovalcev, bi bilo prav, da bi tem otrokom zagotovili za prihodnje šolsko leto materialno bazo, ker bo le tako zagotovljen obstoj krožka. Vodstvo pionirskega doma se bo zaradi tega obrnilo na nekatera podjetja, od katerih pričakuje pomoč.

Odlikovani športni ribiči

Na II. zletu slovenskih športnih ribičev na Bledu so bili športni ribiči iz Postojne Miha Mahnič, Tone Rupnik in Dragomir Jordan odlikovani z Redom za ribiške zasluge III. stopnje za zasluge pri organizaciji in pospešanju sladkovodnega ribištva.

O delu mladincev na ESS v Kopru

Pred dobrim tednom dni so dijaki Srednje ekonomske šole v Kopru zapustili šolske klopi. Med počitnicami bo moral vsak dijak opraviti še obvezno prakso, ki je določena za vsak letnik posebej. I. letnik bo opravil obvezno prakso 10 dni v detajlističnih trgovinah, II. letnik v grosističnih trgovskih podjetjih 20 dni, III. letnik pa bo opravil prakso v industrijskih, bančnih, transportnih in drugih podjetjih. Njihova praksa traja 30 dni. Med prakso se dijaki v glavnem seznanjajo z organizacijo, korespondenco, s tehnološkimi procesi, s knjigovodstvom, planiranjem in z delovanjem organov delavskega samoupravljanja.

Na ESS so vsi dijaki vključeni v mladinsko organizacijo, močna pa je tudi osnovna organizacija ZK. V mladinski organizaciji imajo več sekcij, in sicer kulturno-prosvetno, politično-ideološko in športno. Mladinska organizacija pa skrbi tudi za izvenšolsko udejstvovanje dijakov. Mnogi dijaki so člani društva Partzan, Svobode, taborniške organizacije, Planinskega društva itd. Nekaj dijakov se uči tudi esperanta in letos bodo šli štirje esperantisti iz ESS na avtocesto s posebno esperantsko delovno brigado.

Po novem šolskem sistemu se vedno bolj uveljavlja šolska skupnost, ki je na ESS močno razvita. K uspešnemu delovanju šolske skupnosti je mnogo pripomoglo tudi tesno sodelovanje

KAROLINA REŠKA V PIRANU

Ze dober teden vzbuja v piranskem pristanišču zanimanje turistov pa tudi domačinov postavljane čudnega ograjda na eno izmed piranskih bark za prevažanje peska. Počasi nastaja pred očmi opazovalcev velika srednjeveška fregata, kakršne srečamo le še v filmih. Tudi tokrat gre za priprave za film »Karolina Reška«, katerega snemanje se bo začelo sredi prihodnjega meseca pod vodstvom režiserja Vladimira Pogaciča za podjetje »Avala-film« iz Beograda ob tehničnih uslugah »Filmservisa« iz Ljubljane, ki ima svoje velike filmske studije med Piranom in Portorožem. Film bo posnet v cinemascope tehniki in v barvah. Scenarij po delu Draga Gervalsa je napisal Zvonimir Berkovič. Vse glavne vloge bodo imeli angleški filmski igralci, med njimi Ann Aubrey kot nosilka naslovne vloge. J. L.

šolske skupnosti s profesorji in šolskim odborom. Pritegniti bo treba tudi starše, ki so stali doslej nekolikaj ob strani. Na ESS so imeli letos tudi prvo maturo po novem sistemu. Maturanti so si izrbali vsak svojo temo iz določene področja gospodarstva, politike in kulture. Največ so obdelali koprski in goriški okraj. Teme so bile lepo napisane in izkazalo se je, da je ta način opravljanja mature boljši. M. B.

Mednarodno zasedanje v Portorožu

Dan po zaključku večdnevnega občnega zbora Združenja morskikh pristanišč Jugoslavije, se je 17. junija začel v Portorožu drugi del zasedanja Mednarodnega inštituta za hlajenje, oziroma njegova komisija za tehniko hlajenja. To je bilo deveto zasedanje te komisije in se je njegovo prvi del začel že 9. junija v Beogradu, kjer je imel sekretar Stokrovnice zveze za tehniko hlajenja Jugoslavije inž. Joško Simončič uvodno poročilo o programu za razvoj tehnike hlajenja v naši državi. Komisija je imela namreč v programu svojega devetega zasedanja prav probleme, ki so v zvezi z razvojem tehnike hlajenja in vzgojo potrebnih strokovnih kadrov v naši državi. Zasedanje v Portorožu je vodil predstavnik Belgije, profesor Thomas Van Hill, v razpravi pa so imeli posebno tehtne pripombe oziroma dopolnilna poročila še direktor beograjskega inštituta za nizke temperature, profesor Ivo Crnčević, predstavnik češkoslovaške državne komisije za hlajenje Jan Ible in rektor kolumbijske univerze, profesor Kuyun. Zasedanja so se udeležili predstavniki 18 od 48 držav, ki so vključene v Mednarodni inštitut za hlajenje, ki ima svoj sedež v Parizu. Profesor Van Hill je dal ob zaključku zasedanja našemu dopisniku posebno izjavo, v kateri se je zelo pohvalno izrazil o naši organizaciji zasedanja, o uspešnosti konferencie in sploh o bivanju v Portorožu in Jugoslaviji. Podobne izjave so na tiskovni konferenci dali drugi udeleženci zasedanja. Občinski ljudski odbor Piran je ob zaključku zasedanja priredil za vse udeležence krajši izlet z motornjo jahto »Burja« po Portoroškem in Koprskem zalivu in priredil udeležencem kar na jahti priložnostno cocktail-party, da tako izkoristijo navzočnost teh strokovnjakov za to, da posebej sloves turističnih privlačnosti Slovenskega Primorja širom po svetu.

Od ponedeljka, 20. junija, pa poteka v klubskih dvoranah hotela »Palace« v Portorožu pomembno mednarodno posvetovanje izvedencev za probleme, ki so v zvezi s proučevanjem prostega časa. Posvetovanje, ki bo trajalo do 30. junija, sta organizirala UNESCO in ljubljanski univer-

zitetni inštitut za sociologijo. Udeležuje se ga 29 sociologov iz Danske, Nizozemske, Finske, Belgije, Francije, Izraela, Zahodne Nemčije, Italije in naše države, med njimi 2 predstavnika organizacije UNESCO in direktorji inštitutov za socialne vede, za delo z mladino in za pedagogiko pri UNESCO. Zasedanje je otvoril direktor inštituta za sociologijo ljubljanske univerze, profesor Boris Ziherl. V svojem otvoritvenem govoru je poudaril, da pomeni to zasedanje, ki je peto, odkar je bila ustanovljena mednarodna skupina za raziskovanje prostega časa pri UNESCO, mednarodno priznanje naši družbeni znanosti za njeno proučevanje in koristno usmerjanje človekovega prostega časa. Otvoritve so se udeležili tudi številni drugi republikani, okrajni in občinski predstavniki. J. L.

GOJENCI NIŽJE GLASBENE ŠOLE V SEŽANI PRVIČ NA ODRU

Javni nastop mladih glasbenikov

Uspeli šolski akademiji, o kateri smo že poročali, je v Sežani sledil minuli ponedeljek prvi javni nastop gojencev Nižje glasbene šole. Pred številnimi poslušalci, večinoma starši, so se zvrstili pianisti, violini in harmonikarji. Nastopali so posamezno, harmonikarji pa tudi v zboru in v kvartetu. Nastop posameznih violinistov so spremljali na klavirju starejši pianisti.

Kakor vsako leto, je tudi letošnji nastop gojencev lepo uspel. Ob tej priložnosti bi kazalo pripomniti, naj bi se pri Nižji glasbeni šoli osnoval še oddelek za pihala. Razen ostalega, bi s tem postavili trdnije temelje za neposrednejšo povezavo šole z ljudskoprosvetno dejavnostjo v okvi-

ru Svobode. O tem vprašanju bo v kratkem razpravljala Svet za prosveto ObLO, ki stremi za tem, da bi se v Sežani prej ali slej formirala dobra godba na pihala.

SLOVENSKI JADRAN

Urejuje uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik Rastko Bradač. Izhaja vsak petek. Izdaja CZP Primorski tisk Koper. Uredništvo in uprava v Kopru, Cankarjeva 1, telefon 170. Posamezen izvod 10 din. — Letna naročnina 500 din, za tujino 1300 dinarjev ali 3,5 am. dolarja. — Bančni račun 602-70-1-181. Rokopisov in fotografij ne vračamo. — Tisk in klisef tiskarna CZP Primorski tisk.

Ne samo posvetovanja - uveljavimo odločanje državljanov!

(Nadaljevanje s 1. strani)

tuacijo v svojih podjetjih prizadeti kolektivi v celoti; zato je pričakovati, če bodo to znale prav izkoristiti osnovne organizacije ZK in sindikati po prizadetih podjetjih, da bodo na pravilno rešitev mnogih vprašanj v svojih gospodarskih organizacijah močno vplivali njihovi celotni delovni kolektivi.

Zatem so bila prebrana zbirna poročila, nakar je sledila razgibana razprava, v kateri je sodelovalo 16 tovarišic in tovarišev. Vsebinsko poročilo in razprave bomo — to pot nam tega prostor ne dopušča — objavili v prihodnjih številkah našega lista, vtem ko naj danes ponovimo le nekatere najbolj tehtne misli iz razprave.

Predsednik Okrajnega odbora Socialistične zveze TOV. GUSTAV GUSEJ je v razpravi med drugim dejal:

»Zeleli bi poudariti zelo važno vprašanje, vprašanje odnosov med ljudmi. Zdi se mi, da je navajanje gospodarskih uspehov v obravnavanih poročilih samo prednja stran pojavov, ki se nahajajo v stavbi, kateri pravimo: naša družba.

Jasno je, da faktor proizvodnje, družbeno upravljanje itd. vplivajo na življenje v tej stavbi. V naši analizi pa je premalo poudarjen — tega nismo mogli dovolj obdelati — prav faktor človeka in skupek vseh vplivov, ki nekje formirajo večje ali manjše veselje človeka do dela, ki ga opravlja, kar močno vpliva na njegovo proizvodnjo. Teh odnosov po navadi nimamo tako prezentno pred očmi, ker tega ne moremo meriti z merili in številkami. Pri teh mislim na premnoge drobne pojave v kolektivih, od katerih je tudi v znatni meri odvisno, kako teče proizvodnja. Povsod namreč, kjer koli smo ugotovili, da določene stvari niso v redu, da obstajajo take ali drugačne slabosti, je bila pri ugotavljanju vzrokov zanje prva stopnica — vprašanje odnosov med ljudmi. Kjer odnosi niso bili dobri, posamezniki niso imeli dovolj veselja do dela in podobno.»

Sekretar OK ZKS TOV. ALBERT JAKOPIČ-KAJTIR je dejal:

»Nekateri tovariši so načeli vprašanja, ki zadevajo bistvo in namen, katerega smo z našim poročilom in analizami želeli doseči. V začetku poročila navajamo velike rezultate, ki so jih naše gospodarske organizacije dosegle (družbeni bruto proizvod anketiranih 65 podjetij se je v razdobju zadnjih treh let povečal od 15 milijard 342 milijonov na 29 milijard 419 milijonov dinarjev ali za 92 %, narodni dohodek pa za 95 %). Pravi veliki rezultati, ki so doseženi, pa včasih našim ljudem zamegljujejo vrsto drugih problemov in pride do tega, da nam ti rezultati večkrat zamaglijo pogled na velike rezerve, ki jih v našem gospodarstvu še imamo. Iz prvega dela poročila smo namreč videli, da imamo v naših gospodarskih organizacijah res ogromne rezerve, potrebna bo vrsta gospodarskih ukrepov, da bi jih bolje izkoristili. Se bolj zanimivo pa je — in ta cilj ima naše poročilo — da bi zelo jasno pokazali zlasti vsem našim občinskim političnim organizacijam in oblastvenim forumom vprašanje notranjih odnosov v naših gospodarskih organizacijah, česar ne smemo nikdar pozabiti.

Vrsto takšnih in podobnih problemov, o katerih je bilo govora, je nadaljeval tov. Jakopič, bi lahko mnogo bolj učinkovito in hitreje reševali, če bi kolektivi sodelovali pri reševanju teh problemov. Nasprotno temu pa imamo v naših gospodarskih organizacijah še vedno opravka z ločevanjem delitve dela v tem smislu, da smatrajo n. pr. gospodarsko planiranje za stvar treh ali petih ljudi v gospodarski organizaciji. Sele kadar pride do nerešljivega problema (nerešljivega zato, ker ta ozka skupina ni dovolj poznala problemov in ker je izvajala ukrepe na osnovi napačnih zaključkov in nepravilnih stališč), šele ko se je politična situacija zaradi napačnih prijemov v gospodarstvu že pokvarila, šele takrat takšni izolirani upravni organi podjetja pokličejo na pomoč subjektivne sile, šele takrat začno smatrati politične organizacije v podjetju za svoje sodelavce, ki naj bi jim pomagale reševati zavoženo situacijo.

Eno izmed vprašanj, pri katerem bodo morali sodelovati kolektivi, je poglobljanje nagrajevanja po učinku,

nadaljnja pa so v investicijski politiki, sodelovanju med podjetjem in komunio itd. Dejal je, da je pohlep po novih investicijah povsod zelo velik, pri čemer pa se povsem pozablja na probleme komune, katere obveznosti rastejo vzporedno z gospodarskim vzponom in porastom števila zaposlenih v njenem območju.

Vobče se tako imenovano sodelovanje med podjetjem in komunio največkrat razvija v zelo ozkem krogu ljudi z občine in podjetja. Zaradi pomanjkljivega obveščanja kolektivov o akutnih problemih komune imamo večkrat negativne politične posledice, kajti vse premalo pojasnjujemo članom delovnih kolektivov življenjsko povezanost in odvisnost med gospodarskimi organizacijami in občinami, slabo pa je tudi to, da delovni kolektivi večkrat premalo ali pa sploh ne soodločajo o razporejanju in trošenju tistih občinskih sredstev, ki so jih delovni kolektivi ustvarili in dali občini na razpolago.

Na kraju je tovariš sekretar ob ugotovitvi, da sta do zdaj Zveza komunistov in sindikalna organizacija ogromno pripomogli našemu gospodarskemu razvoju, pozval zlasti predstavnike občinskih političnih forumov, naj na osnovi sedanje analize ostanj in odnosih v naših gospodarskih organizacijah posvetijo vso pozornost nakazanim odprtim vprašanjem.

Podpredsednica GO SZDL Slovenije, TOVARIŠICA VIDA TOMŠIČEVA, je v začetku svoje razprave poudarila, da bo bogat material o analizi gospodarskih organizacij koprškega okraja v razpravo vred lahko dragoceno služil za osnovo, na kateri bi lahko zelo solidno začeli boj za izvajanje naslednje etape, ki jo je najavil V. kongres Socialistične zveze, zlasti, če bodo ugotovitve današnjega plenuma povezane s Titovim in Kardeljevim referatom. Nato pa je dejala:

»Gre namreč za notranje odnose v podjetju. Kar zadeva delavsko samoupravljanje, ste tu pravilno naglasili: mi smo mlad okraj, imamo mlad delavski razred, predvsem smo z vsemi silami gradili gospodarstvo. Na vaših občinah in po podjetjih se se pojavilo zelo ofenzivni in ekspanzivni gospodarski kadri, ki so si postavili osnovo našega gospodarskega razvoja. Če pa ti gospodarski kadri ne bi upoštevali analize, ki jo je dal V. kongres, da namreč naši gospodarski uspehi niso le posledica spretnih gospodarstvenikov, ampak predvsem posledica novih družbenih odnosov, to se pravi, da je osnovni faktor našega gospodarskega vzpona, zdaj v svetu najhitrejšega, vloga državljanov v delavskem samoupravljanju, občinski politiki, če bi to pozabili — vaša današnja konferenca pa kaže, da tega niste pozabili —, potem

bi bil nadaljnji gospodarski vzpon lahko zaustavljen.»

Ko je tovarišica Tomšičeva nato govorila o potrebi izobraževanja delavca, je nadaljevala:

»Tudi drugod po svetu imajo uvedeno nagrajevanje po učinku, saj nimajo nikjer nagrajevanja po potrebah. Ponekod imajo še bolj izdelane tehnične norme itd. Torej se mi pri tem ne smemo zaustaviti. Na kongresu smo prav glede tega postavili vsebinsko novo stvar: gre za merila delitve in sicer za merilo delitve znotraj tovarne in za delitev med kolektivom, komunio in družbo. Pri delitvi ustvarjenega dohodka znotraj podjetja upoštevamo osebni učinek in še razne druge prispevke za štednjo materiala itd., skratka po kompleksnem učinku. O tistem, kaj bodo znotraj tovarne delili, se pa deloma odloča tudi na zunaj tovarne. Tudi delitev dohodka med kolektivom, komunio in družbo bo v bodoče osnovana na delitvi po delu, se pravi, po doprinosu celotnega kolektiva k narodnemu dohodku. In kar bo ta kolektiv znotraj tovarne delil, to ne bo odvisno od tega, ali bo človek pri stroju napravil toliko in toliko udarcev, ampak bo odvisno od tega, ali je svojo proizvodnjo plasiral tudi na trg, kajti če je proizvajal tisto, česar nihče ne potrebuje, in če je n. pr. pri tem gradil še na surovinah, ki zahtevajo devize (mi pa smo v težavni devizni situaciji), potem bo nosil sam posledice. V bodoče bo vedno manj važno, da bi ta ali oni kolektiv napravil velike zaloge blaga, potem pa dejal: zdaj pa mi ga prodajte — mi smo bili pridni.»

OB DANAŠNJEM ZASEDANJU OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA V KOPRU

V skladu s predvidevanji po začrtani poti

Ugodni podatki o izpolnjevanju družbenega plana za leto 1960 po analizi za prvih 5 mesecev

Danes dopoldne so se zbrali na redno zasedanje odborniki obeh zborov okrajnega ljudskega odbora v Kopru. Med drugimi točkami obširnega dnevnega reda najprej razpravljajo o izvajanju okrajnega družbenega plana in proračuna v prvih petih mesecih letošnjega leta ter o problematiki in stanju bolnišnic v koprskem okraju.

V naslednjem posredujemo našim bralcem nekaj podatkov o izpolnjevanju družbenega plana za leto 1960, kakor jih je za prvih pet mesecev zbral in uredil okrajni ljudski odbor ter jih objavil v svojem Biltenu št. 4, v katerem so objavljeni tudi podatki o stanju in problematiki bolnišnic — o tem pa bomo poročali prihodnjič.

Predvidevanja, da bo proizvodnja rastle iz meseca v mesec niso bila pretirana. Analiza izpolnjevanja okrajnega družbenega plana za prvih pet mesecev jasno kaže na postopen porast proizvodnje v domala vseh gospodarskih vejah, povečala pa se je tudi investicijska potrošnja, posebno v mesecu maju, toda skupna realizacija investicijskega vlaganja kaže zaradi izpada v prvih mesecih kljub temu na občuten

zastoj, saj je bilo do junija porabljenih za investicije komaj 24 % sredstev, ki jih v ta namen predvideva družbeni plan za leto 1960.

Sicer pa si oglejmo proizvodnjo v prvih petih mesecih za posamezne gospodarske panoge:

Industrija: Industrijska proizvodnja se je v mesecu maju dvignila nad lanskoletno povprečje kar za 54 % in za 11 % nad predvideno raven družbenega plana

za tekoče leto. To ugodnost je pripisati predvsem boljši preskrbi z materialom in surovinami, nemali delež pa ima v pospešeni proizvodnji vpadljivo nagrajevanje po učinku. Tako je indeks proizvodnje v primerjavi z lanskim razdobjem v vseh strokah porastel, razen v kemični industriji (Iplas), ki se je v maju zmanjšal za 7 %, zaradi obsežnih raziskovalnih del v rudniku »Timav« pa se je zmanjšala tudi proizvodnja za 4 %. Najugodnejšo proizvodnjo beležijo v lesni in elektroindustriji, seveda če izvzamemo stroke, ki imajo sezonski značaj dela.

Tudi v gozdarstvu je obseg sečnje pri Gozdnem gospodarstvu porastel v prvih petih mesecih za 24 % v primerjavi z istim obdobjem lani. Posek celuloznega lesa je večji za celih 145 %, posek furnirske hlodovine pa le za 3 %.

Predvideni porast storitev v prometu je prav tako vsaj delno izpolnil pričakovanja; to predvsem v pomorskem prometu, medtem ko beležijo v cestnem prometu znaten zastoj. Vzroke za to je iskati prav v povečanem pomorskem prometu.

Trgovska podjetja na drobno so imela v prvih petih mesecih za 21 % več prometa kot v istem razdobju lani, to pa hkrati pomeni 40 odstotno izpolnitev planiranega prometa za leto 1960. Slabše rezultate beležijo v turizmu, saj so imeli naši hoteli v mesecu maju kar 24 % nočitev manj kot v istem obdobju lani. Padec nočitev je pripisati predvsem manjšemu dotoku tujih turistov v gostinskih podjetjih Turist Ankaran in v hotelu »Central« v Portorožu.

Problem zase pa je še vedno gradbeništvo, ki je z 22 % izpolnitve letnega družbenega plana v prvih petih mesecih v močnem zastoj, količina gradbenih del pa raste v prilog zunanjih podjetij. Zato je obseg gradbenih del v primerjavi z istim obdobjem lani za 9 % manjši, za 40 % pa ga je povečalo gradbeno podjetje »Gradnje« v Postojni. Podjetji »Kraški zidar« in »Gradbenik« v Izoli sta usmerili svojo dejavnost na gradbena dela v drugih okrajih, kar nedvomno ne prispeva k porenitvi gradenj v našem okraju.

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Priprave za novi perspektivni načrt

V teku so priprave za novi petletni perspektivni načrt gospodarskega razvoja v naši državi. Po uspehih v prvem petletju, v katere ne more nihče dvomiti, je vsekakor zanimivo katere bodo temeljne značilnosti novega načrta. Če pri pripravah novega načrta se namreč ugotavlja, da je razvoj petih let ustvaril trdne in stabilne pogoje za prihodnje, v prvi vrsti pa glede na okrepitev materialne podlage delavskega samoupravljanja. To je v najtesnejši zvezi s sistemom nagrajevanja po delovnem učinku, ki se postopno utrjuje v vsem našem gospodarskem življenju.

O nekaterih značilnostih novega perspektivnega načrta pišejo naši gospodarski listi in poudarjajo predvsem, da ne bo bistvenih sprememb v razdelitvi dohodkov. Dosedanji razvoj je namreč pokazal vzporeden porast življenjske ravni in velik porast investicij. Poleg tega izvira iz dosedanjega razvoja visoka stopnja stabilnosti v gospodarstvu. Iz te temeljne ugotovitve izhajajo druge, predvsem, da morajo v prihodnje rasti osebni dohodki vzporedno s produktivnostjo.

Ugotovljeno je, da v zadnjih letih investicije v industrijo niso

bile tako velike kot v prejšnjih letih, ker je bil dan poudarek investicijam za dvig življenjske ravni. V prihodnje pa bo treba zaradi porasta potreb vlagati v industrijo vedno večja sredstva, pri tem pa skrbeti za pravilen razvoj glede na njeno strukturo. Tako naj bi se investiralo predvsem v črno metalurgijo, kemično industrijo, cementarne in sladkorne tovarne. Potrebe v teh gospodarskih vejah ne zadržijo rastejo. Ne smemo seveda zanemariti energetskih virov in naprav kakor tudi na drugi strani vlaganj v take objekte, ki bodo dajali takoj ali čimprej korist. V tej zvezi so tudi investicije v take objekte, ki bodo dajali zlasti korist v zvezi z našo zunanjetrgovinsko zamenjavo, ki predstavlja važno postavko za našo nadaljnjo gospodarsko izgradnjo. Upoštevati je namreč treba, da moramo na ta način v tujini ustvarjati sredstva za nabavo opreme, surovin in drugega, brez česar v mnogih primerih naše gospodarstvo ne bi moglo napredovati.

Ko govorimo o tem vprašanju, moramo takoj poudariti izglede za naš okraj v prihodnjih petih letih in zlasti nakazati tiste temeljne gospodarske dejavnosti,

ki jim je treba dati poudarek in sredstva. Mislimo tu v prvi vrsti na industrijo, ki je v mnogem potrebna rekonstrukcij in razširitve. Dalje predstavlja za naš okraj važno postavko promet, v prvi vrsti pomorski. Računati moramo, da bomo v prihodnjih petih letih v prometu dosegli uspehe, ki bodo dvignili ime naše koprške luke v vrsto važnih jadranskih luk. Vsekakor pa je eno najvažnejših vprašanj našega gospodarskega razvoja vprašanje razvoja turizma. Ta nam v nekem pogledu prinaša tudi najcenejše devize, ker jih prinese tujec sam k nam in ker plačuje v glavnem z njimi naše storitve. Razvoju turizma moramo dati najširši razmah in za ta namen tudi določiti velike investicije, ker sicer ne bi mogli doseči uspeha, ki bi ga lahko dosegli.

Končno naj še omenimo vprašanje kmetijstva. Čeprav ga omenjamo na zadnjem mestu to ne pomeni, da mu dajemo tudi tak pomen, temveč nasprotno. Kmetijstvo je za koprski okraj življenjskega pomena in treba mu bo posvetiti vso skrb. Toda o tem posebej, ko bomo govorili o splošnih okvirih razvoja kmetijstva v naslednjih petih letih. -dt-

Nagrajeno človekoljubje

Pretekli četrtek so tudi krvodajalci koprške občine praznovali svoj praznik. Na vrtu hotela »Galeb« je bila v večernih urah prirsna slovesnost, kjer so se razen devetnajstih odlikovancev zbrali tudi zastopniki zdravstva dr. Ivan Kastelic, dr. Ženova in predsednik ObsZDL Koper Rado Pišot-Sokol, ki je odlikovancem podelil diplome in odlikovanja v znak priznanja za več kot 10-kratno darovanje krvi za potrebe naše

krvodajalske službe. Zlate značke so dobili trije tovariši: Ivan Cankar, Miroslav Jež in Alojz Razboršek, medtem ko so šestnajstim odlikovancem podelili srebrne značke.

Pismo uredništvu

Tovariš urednik!
V četrtek pretekli teden (16. junija) sem se mudil z ženo v bolnišnici v Ankaranu pri bolni mami. Ob 13. uri sva odšla v restavracijo Konvent hotela Turist na kosilo. V lokalu je bilo okrog 20 gostov in 8 natakarjev. Kljub temu je minilo natančno 40 minut, da se naju je neki natakar usmilil in sva lahko naročila juho. Pri sosednji mizi so bili najini znanci iz Trsta, ki so bili tu že precej pred nama, vendar še niso bili postreženi. Pritoževali so se, in to popolnoma opravičeno, zaradi tega zamiknega odnosa do gostov v takem lepem letoviškem kraju. Spet je minilo precej časa, pa sem zato stopil proti šanku, kjer sem našel natakarja, kako mirno kadi in klepeta. Rekel sem mu, da sva z ženo lačna in da se nama mudi. Izgovarjal se je na kuhinjo in spet je preteklo precej časa, da je juha končno prišla. Zda pa ga sploh ni bilo več na spregled. Naveličala sva se tega čakanja in prosjačenja, odšel sem spet k šanku, kjer sem našel natakarja v veseli družbi, ki je pela. Rekel sem, da plačam in grem, ker pri njih pač ni mogoče dobiti kosila. Ni hotel denarja, češ naj sedem nazaj k mizi in počakam, da pride.

Moje potrpljenje pa je bilo konec. Z ženo sva bila ogorčena nad takim ravnanjem; zahtevala sva ravnateljca, pa nama je nekdo posmehljivo vrgel, da ga lahko poiščeva s svečo.

Kaj pri Vas res ni mogoče urediti vprašanja postrežbe v lokalih in to še takih, kot je Konvent, ki bi moral biti zgleden?

Vlado Švara, učitelj iz Trsta

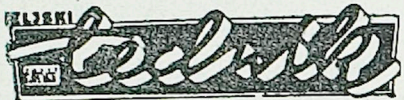
Kaj pravijo drugod ...

DOLENJSKI LIST

SEVNICA — STANOVANJSKE STOLPNICE

Pri nadaljnji izgradnji stanovanj se vedno pogosteje slišijo v Sevnici glasovi, ki gredo v prid stolpnicam. Zaenkrat bi jih v to smer še ne sili problem zaidalnih površin, mikavna pa je cena 1,8 milijona za eno stanovanje. V taki desetnadstropni stolpnici se hkrati izgotovi kar 40 stanovanj, kar bi znatno omililo stanovanjski problem v tem kraju.

Resno povezujejo to misel tudi z novim gigantom v Sevnici — z izgradnjo tovarne lesonita. Tam bo namreč zaposlenih veliko strokovnjakov in novih delavcev, ki bodo potrebovali stanovanja. S primerno koncentracijo sredstev stanovanjskega sklada bi se v dveh letih ta zamisel lahko uresničila, saj redni prilivi sredstev v stanovanjski sklad v višini 56 milijonov dinarjev letno niti ni tako majhna vsota.

DOM V FIESI JE ŽE SPREJEL PRVE GOSTE

Počitniška skupnost pri Občinskem sindikalnem svetu v Celju je letos v rekordnem času obnovila in uredila dom v Fiesi. V začetku aprila so začeli z gradnjo nove kuhinje, jedilnice, sanitarij in še drugih objektov. Nočitvene in druge kapacitete pa so povsem obnovili. Tako ima dom zdaj trideset postelj, razen tega pa je na razpolago še dvajset šotorov. Dom je preteklo nedeljo že sprejel prve goste.

IVE SUBIC RAZSTAVLJA V LOŠKEM MUZEJU

Razstava akademskega slikarja in grafika Ive Subice je tretja razstava Muzeja v Skoflji Loki v letošnjem letu. Umetnik je razumel želje in napore ustanove, da priredi vsako leto nekaj razstav in z njimi predstavi občinstvu umetnike in njihova dela kot del bogastva iz slovenske likovne umetnosti in prispevke k likovni vzgoji.

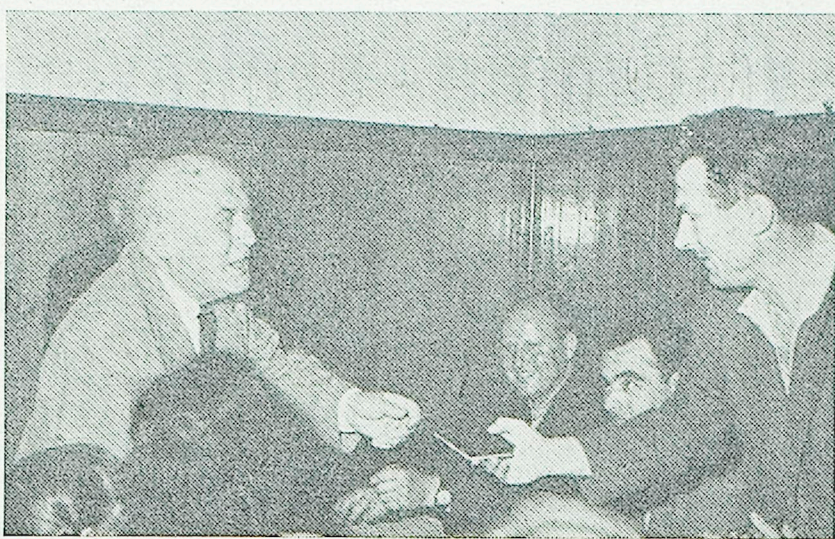
Slikar Ive Subic je potomec slavne slikarske rodbine poljanskih Subicov. Rojen je bil v mlinu v Hotovljah leta 1922. Že v osnovni šoli v Poljanah je rad risal in učitelj mu je daljal prve nasvete. V Skoflji loki je obiskoval meščansko šolo dve leti in nadaljeval šolanje v Ljubljani na Obrtni šoli v kiparskem oddelku, ki ga je dokončal kot izučen kiparski pomočnik. Leta 1940 je šel na Akademijo v Zagreb in študij prekinil ob izbruhu vojne ter se vrnil domov. — Pridružil se je borcem Cankarjevega bataljona, nato delal v Tomšičevi brigadi za njeno glasilo »Tomšičev glas« in bil leta 1943 premeščen v Centralno tehniko pri CK KPS. Sredi loških gozdov je delal za partizanske tiskarne in snoval svoj ciklus linorezov, katerega pa ni utegnil dokončati. Takoj po osvoboditvi je pomagal pri organiziranju Slovenske akademije likovnih umetnosti in leta 1946 začel z rednim študijem.

Primarske NOVICE

ODOBRENA SREDSTVA ZA BILJENSKO GRICE IN OBE VINSKI KLETI

Upravni odbor Jugoslovanske kmetijske banke v Beogradu je na svoji zadnji seji odobril nova posojila, ki bodo velikega pomena za napredek kmetijstva v našem okraju nasploh in za vinogradništvo še posebej.

Tako je sedaj odobreno posojilo za celotno obnovo Biljenskih gričev, za 400 ha vinogradov in breskovnih nasadov, ki znaša skupaj s soudeležbo 675 milijonov dinarjev in bo porabljeno letos ter v naslednjih 4 letih. Za letos je predvidenih okoli 60 milijonov dinarjev. Prav tako je upravni odbor Jugoslovanske kmetijske banke odobril posojilo za gradnjo vinskih klet v Volčji Dragi, ki znaša skupaj s soudeležbo 517 milijonov dinarjev.

Te dni so priredili v Postojni proslavo v čast prostovoljnih dajalcev krvi. Ob tej priložnosti so nagradili z zlato spominsko plaketo zdravnika dr. Eda Tepina, ki je že 57-krat žrtvoval svojo kri, in krvodajalko Gabrijelo Novak iz Pivke, 14 krvodajalec pa je prejel srebrne plakete. Ob zaključku prireditve za požrtvovalne krvodajalce v Postojni je predsednik občinskega odbora Rdečega križa dr. Franc Ambrožič izročil med drugimi odlikovanje tudi zdravniku dr. Edu Tepinu (na sliki).

SPREHAJALČEVI ZAPISKI

Ribica prosila je: »Oj pusti me živeti!«

Slovenska narodna pesem pripoveduje o deklici, ki je po vodo šla in ribico zajela, a ribica prosila je: »Oj pusti me živeti!« In dekle bla je usmiljena, je ribico spustila ...

Če pa je ribica govorila z deklco, zakaj ne bi še z menoj? Tako sem vprašal, ko sem ondan srečal na naši Bonifiki osamelo ribico gambuzijo in se začudil: »Kaj, še si živa?«

»Živa, a skoraj edina, skoraj zadnja izmed neštetiht jat, ki so še pred malo leti polnile vse vo-

de okoli Kopa,« mi je odgovorila ribica gambuzija. »In vse smo bile potomke tistih, katere so človekoljubi z velikimi napori in stroški spravili v Evropo iz Južne Amerike, da bi očistile močvirja kužnih komarjev. To delo smo opravljale zvesto tudi okoli Kopa, dokler ... nu, dokler niso prišli ljudje, katerim so komarji ljubši od nas. Ti so nas začeli uničevati na vse načine: z regulacijami, nespretno speljanimi jarki, strupenimi izlivki in ne da bi poskrbeli za to, da nas ostane vsaj še nekaj za zopetni razplod. Ze nekaj let nas ni več v Badaševici in njenih pritokih in zdaj umiramo zadnje še na koprski Bonifiki. Tako bo kmalu pela o spominu na nas le še pesem neštetiht zborov komarjev, ki se bo zahvaljevala uničevalcem, da so jih rešili naše nadleže.«

Zasmilila se mi je, revica, pa kaj bi: na svetu je že tako, da eni gradijo, drugi pa podirajo. Sprehajalec

Obvestilo

TURISTIČNO DRUŠTVO PIRAN

vključno vabi vse meščane Pirana in okoličane, naj se množično udeležijo OBČNEGA ZBORA TURISTIČNEGA DRUŠTVA PIRAN, ki bo v torek, 28. junija 1960, ob 20. uri v DOMU DRUŽBENIH ORGANIZACIJ V PIRANU, Levstikova 7. Pospešujmo turizem! UPRAVNI ODBOR

ČLANI PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA V KNEŽAKU

Petdeset let v službi ljudstva

sodelovali tudi gasilski društvi iz Pivke in Ilirske Bistrice.

Razvojnata pot gasilskega društva v Knežaku je bila dokaj peštra in povezana s številnimi — predvsem materialnimi težavami. Kljub temu pa je bila požarna bramba od svojega obstoja vselej ob pravem času na mestu, žal v predvojnih letih čestokrat brez najpotrebnejše opreme. Šele kasneje, ko so navezali stike z izseljenci, so z njihovimi prispevki lahko nabavili osnovno opremo, levji delež pa so si vaščani ustvarili sami in z lastnimi sredstvi.

V času fašistične vladavine so takratni oblastniki prepovedali delovanje tega društva, ki ga je zadela ista usoda kakor vse tedanje napredne organizacije. Ponovno pa je društvo zaživelo po vojni in doslej doseglo prav lepe

uspehe — tako v organizacijskem delu kakor tudi pri varovanju družbene in zasebne imovine. S pomočjo oblasti in raznih organizacij so si nabavili precej opreme, med to tudi motorno črpalko, ki jo koristno uporabljajo.

Dobri gospodarji in upravljavci

Minulo nedeljo so imeli lovci postojnske lovske zveze svoj redni letni občni zbor v sejni dvorani OBLO v Postojni. Po poročilu predsednika Franca Bitternerja so delegati s sezanskega Krasa, s Pivke in ilirsko-bistriškega predela ter seveda postojnske okolice v obširni razpravi osvetlili vsa vprašanja in naloge, s katerimi se morajo spoprijemati lovci na terenu.

Postojnska lovska zveza obsega vse vrste lovišč od najbolj nižinskih na Krasu, kjer se zadržuje nizka divjad, kot so zajci, jerebice in fazani, pa prek srednjegorskih do pravih visokogorskih, saj se je na Nanosu naseljena kolonija gamsov že povsem navadila na novo okolje in že tudi povečala za nekaj naraščaja. Razen tega pa imajo Postojnčani v svojih loviščih obilo srnjadi in plemenitih jelenov, ki so ponos naših gozdov, imajo divjega petelina, gozdnega jereba, divjih rac in gosi, kljunačev, pa tudi veliko druge divjadi, kot so jazbeci, kune, lisice — celo medveda ne manjka. Seveda pa imajo žal tudi hudega mesarja volka, ki je prav tako stalno naseljen na njihovem področju in povzroča med plemenito divjadjo precej škode.

Lovci so na svoji skupščini dobro premleli vsa vprašanja in nakazali najboljše rešitve posameznih problemov v zvezi z nadaljnjo gojitvijo

Po telefonu na 170

ILIRSKA BISTRICA 92: Mladinska organizacija v vasi Gornji Zemon v ilirskobistriški občini je s pomočjo nekaterih podjetij uredila mladinski dom. Tudi OBLO Ilirska Bistrica je prispeval za gradnjo doma okrog 150 tisoč dinarjev. Mladinski aktiv v Gornjem Zemonu, ki velja za najboljšo vaško mladinsko organizacijo na tem področju, je pretekli teden predal dom svojemu imenu. Ob tej priložnosti so nastopili tudi z zanimivim kulturnim programom.

POSTOJNA 39: Pretekli četrtek je gostoval v postojnski kinematografski dvorani ljubljanski jazz ansambel s solistkama Bety Jurkovič in Marjano Deržajev. Stevilni ljubitelji moderne glasbe so napolnili dvorano do zadnjega kotička.

ILIRSKA BISTRICA 10: Pred dnevi je stanovanjska skupnost v Ilirski Bistrici odprla v prostorih sindikalnega doma javno pralnico, v kateri je že urejen in pralni stroj. Da bi krili vse potrebe, bodo v kratkem nabavili še en stroj. Nekaj sredstev za pralnico je prispevalo tudi socialno zavarovalce.

ILIRSKA BISTRICA 10: Stanovanjska skupnost v Ilirski Bistrici je ustanovila še en poravnalni svet za področje in dejavnosti stanovanjske skupnosti. Sedaj je tukaj skupno 6 poravnalnih svetov.

ILIRSKA BISTRICA 53: V vasi Jelšane so začeli s popravilom pokopališča, kar bo veljalo okrog pol milijona dinarjev. Hkrati so začeli tudi z obnovo mrliške veže in prostora za obdukcije. Del sredstev bodo prispevali Jelšanec in okoličani sami.

ILIRSKA BISTRICA 63: OBLO Ilirska Bistrica je razpisal nadomestne volitve v treh volilnih enotah, ker so se trije odborniki odpovedali mandatu.

IZOLA 41-72: Ribiči podjetja »Riba« so minulo nedeljo ujeli v Portoroškem zalivu manjšega morskega psa. Neljubi gost je bila samica, dolga 1,30 m.

SKOPIJE 12: Gostinsko podjetje »Turist« v Ankaranu ima zasedene domala vse kapacitete. Med 300 gosti, ki trenutno tukaj letujejo, je največ tujecev. Zastopane so domala vse evropske države, prevladujejo pa turisti iz Svice.

ILIRSKA BISTRICA: Pretekli teden je gostovala v Ilirski Bistrici postojnska skupina DPD Svoboda s Kreftovo dramo »Celjski grofje«. Predstavo si je ogledalo okrog 350 občanov.

ILIRSKA BISTRICA 63: Komisija za štipendiranje pri OBLO Ilirska Bistrica je za letošnje leto razpisala 17 novih štipendij za potrebe javne uprave, šolstva, svete in zdravstva. Skupno število štipendirancev znaša sedaj 56.

SEŽANA 107: Upravni odbor Kmetijske zadruga Sežana je že razpravljal o smernicah za razvoj kmetijstva v dobi perspektivnega načrta 1961—1966. Podrobneje izdelavo plana je poveril petčlanski komisiji. Po mnenju odbora bo glavna skrb zadruga posvečena živinoreji, ker ima leta najboljše perspektivo.

DIVAČA 3: Upravni odbor Uprave Skočjanskih jam v Divači bo na seji, dne 24. t. m., razpravljal o važnih vprašanjih, ki so v srednji ali neposredni zvezi s turističnim izkoriščanjem Skočjanskih jam. Gre za avtobusne zveze, za ureditev postajališča ob cestih, ki pelje v Matavun in ki bo v kratkem asfaltirana, za parkirni prostor pred »Risnikom« v Divači in v Matavunu, za reklamna sredstva zavoda in druga vprašanja, ki zahtevajo več ali manj hitro rešitev.

Trije najstarejši gasilci PGD Knežak, ki so se minulo nedeljo udeležili proslave 50-letnice obstoja svojega društva

Minulo nedeljo so v Knežaku slavnostno praznovali 50-letnico svojega gasilskega društva. Ob tej priložnosti so razvili gasilski prapor, spomnili pa so se tudi padlih revolucionarjev v NOB. K spomeniku padlih, kjer so položili vence, se je razvila povorka, v kateri je bilo najmanj 400 oseb. Po končani proslavi so imeli gasilci mimohod, v katerem sta

Z nedeljske proslave petdesetletnice PGD v Knežaku: stari gasilski voz še vedno uspešno služi svojemu namenu

Kopališki bazen v Divači

Sindikalna podružnica kurilnice v Divači namerava s sodelovanjem uprave zgraditi v Divači odprt bazen za kopanje. Lokacijo in potrebne meritve so že napravili. Gmoftna sredstva, ki ne bodo majhna, bodo uporabili bolj ali manj le za nakup potrebnega materiala, vse ostalo bodo opravili s prostovoljnimi delom. Tako se bodo predvideni stroški skrčili na najnujnejše. Bazen za kopanje pa bo edini na Krasu. Z majhno odškodnino bo dostopen vsakomur, z zbranimi sredstvi bo podružnica krila stroške vzdrževanja.

OKROG NAŠIH ŠOLSkih PROBLEMOV

Ni miru med počitnicami

Postopno, toda zadovoljivo reševanje vprašanja šolskih učbenikov — Vsaka odobrena šolska knjiga bo veljavna najmanj pet let — Kaj so poskusne šole — Skupni napor za uresničitev novega šolskega zakona

Šolska vrata so se za letošnje šolsko leto dokončno zaprla. Vendar to pomeni počitnice v pravem pomenu besede le za tiste, ki so dobili spričevala o izdelanem razredu, veliko manj pa za vse tiste, ki se ukvarjajo z vprašanji okrog šolstva. Marsikaj se je izoblikovalo v teku šolskega leta, kar bodo zdaj odgovorni činitelji in pedagoški delavci v miru pregledali in pripravili za novo šolsko obdobje.

Mogoče je med tem najbolj peče vprašanje

ŠOLSKIH UČBENIKOV

Najprej so se s tem vprašanjem ukvarjale naše založbe — za Slovenijo Državna založba v Ljubljani. Ni pa samo njihova krivda, če smo pomanjkanje ustreznih šolskih učbenikov omenjali vse od osvoboditve sem med najbolj perečimi problemi šolstva. Založbe so se direktno dogovarjale z avtorji in medtem ko so jih le-ti pisali, so se bistveno spreminjali učni načrti. Učbenik je bil zastarel, še preden je bil natisnjen. Naši učenci, dijaki in tudi odrasli pri šolskem in

strokovnem izpopolnjevanju pa so bili brez ustrezne strokovne literature.

Rešitev je prinesla šolska reforma. Izdajanje učbenikov je prešlo od založb na Svet za šolstvo LRS, ki jih je vsklajeval z razvojem in širjenjem šolske reforme. Večjo sistematično načrtovitost je še omogočilo dejstvo, da vsak učbenik, ki ga Svet za šolstvo odobri in založba izda, velja za nadaljnjih pet let. Tako se ne dogaja več, da so šolske knjige vsako leto nove, niti da si založbe z njimi polnijo skladišča, ali da morajo ponatiskovati tiste, ki so se obdržali dalj, kot so prvotno predvidevali.

Seveda samo s tem vprašanjem še ni izčrpano ali rešeno. Trenutno so najaktualnejši rokopisi. Avtorji so navadno prezaposleni na svojih delovnih mestih, rokopisi niso gotovi pravočasno, včasih tudi ne odobreni. Posebno težko je za tiste predmete, ki jih je prinesla v naše šole šele reforma, n. pr. Spoznavanje narode in družbe. Pri Državni založbi pravijo, da bodo izdali letos okrog 80 knjig z izobraževalnega in strokovnega področja — vsi šolski učbeniki in med temi je tudi nekaj ponatisov.

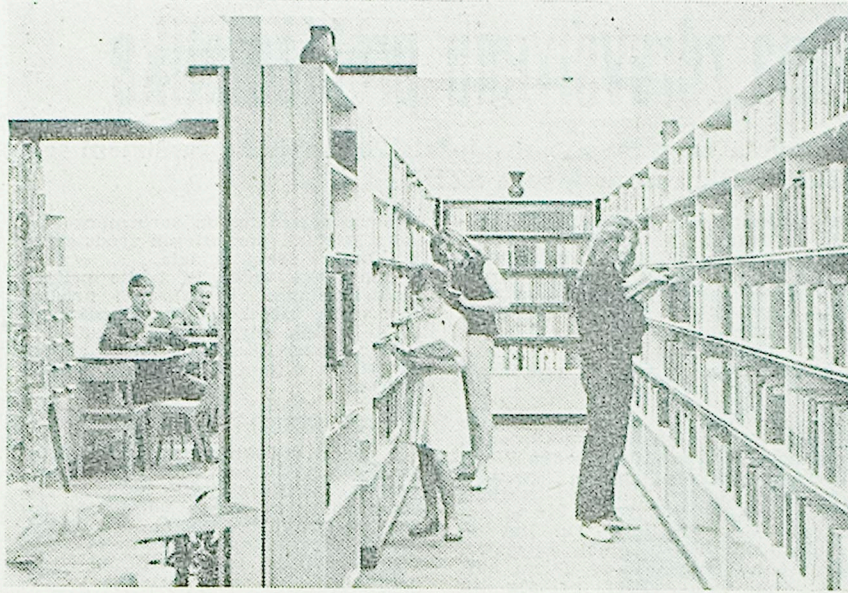
Zavedati se moramo, da kljub vsem tem naporom v prehodnem obdobju naše šolske reforme vprašanje učbenikov še ne bo rešeno. Šolska reforma namreč še ni zajela VII. in VIII. razreda, težko pa je tudi z gotovostjo računati, da bo učbenikov dovolj, čim bo šolska reforma zajela vse razrede osemletke.

***

Prihodnje šolsko leto bo reforma zajela že VI. razred osnovne šole. Ta načrt so v preteklem šolskem letu prvič preizkušale poskusne šole v Sloveniji, medtem ko so učni načrti za V. razred preizkušale že drugo leto. Preizkus učnih načrtov za osnovno šolo bo v Sloveniji končan leta 1963. Prav gotovo bo marsikoga zanimalo, kaj so

POSKUSNE ŠOLE

V Sloveniji jih imamo zdaj 34 s 179 sodelavci. Te šole imajo za seboj tretje delovno leto, raztresene so po vsej Sloveniji, med njimi najdemo vse sociološke tipe šol v raznih šolskih območjih. Ta različnost šol in njihovih območij se zrcali tudi v delu poskusnih šol oziroma oddelkov na raznih šolah. Rezultate in uspehe teh šol ocenjujejo pedagoški de-

Lepi, novourejeni prostori koprške Ljudske knjižnice. Otvoritev je bila ob letošnjem občinskem prazniku in od takrat se je število bralcev in izposojenih knjig še povečalo

lavci in okrajne pedagoške službe, prosvetni delavci, ki delajo v takih šolah in oddelkih, pa se seznanjajo z novimi metodami in izpopolnjujejo svoje znanje v raznih seminarjih in tečajih pri Zavodu za napredek šolstva v Ljubljani.

Osrednja taka eksperimentalna šola je osnovna šola Frana Levstika v Ljubljani. Tu izvajajo poskusni načrt v celoti, oddelki pa drugih šolah pa le deloma.

Svoje ugotovitve pošiljajo te poskusne šole Zavodu za napredek šolstva, kjer jih strokovnjaki upoštevajo pri nadaljnjem oblikovanju osnovnega šolstva. Skupen namen je doseči tak napredek, kot ga predvideva novi zakon o šolstvu. Zato pri praktičnem pouku te poskusne šole preizkušajo nove učne načrte in raziskujejo razna vprašanja. Tako so v prvem obdobju reševali didaktična vprašanja osnovne šole, preizkušali so nove učne načrte na drobnem eksperimentiranju in na obsežnejši analizi radijskih šolskih ur. V drugem delovnem

letu je bilo težišče dela na skupinskem pouku, v tretjem obdobju pa je to poskusno delo zajelo še razredne in šolske skupnosti, svobodne aktivnosti, šolske odbore in učne zbornice, rod teljske sestanke itd., skratka vsa problematika, ki je že dozorela za obdelavo in eksperimentiranje.

Vsega tega dela ne bi nikoli mogla opraviti ena sama šola, več poskusnih šol pa je v glavnem sposobno opraviti to nalogo. To skupno delo bo prav gotovo rodilo zaželene sadove.

***

Torej niso počitnice za vse. Pri Državni založbi težko čakajo rokopise novih šolskih knjig, ki jih razni avtorji morda še mrzlično pišejo, ali za že napisane odobrenja Sveta za šolstvo. Pri Zavodu za napredek šolstva pa zbirajo podatke svojih poskusnih šol in oddelkov, kajti novi šolski zakon bo veljal menda v jeseni že tudi v VI. razredu. Razen tega pa je treba pripraviti še nadaljnje eksperimentalno gradivo, tečaje in seminarje.

Rudyard Kipling: KNJIGA O DŽUNGLI

Nedolgo tega sta izšli pri Mladinski založbi deli znanega angleškega pisatelja in Nobelovega nagrajenca R. Kiplinga »Knjiga o džungli« in »Druga knjiga o džungli«. Njuna vrednost je v tem, da nista primerni le bolj razviti mladini, ampak da najdejo svoje v njih tudi odrasli, ki ju ne berejo le zaradi zanimive vsebine, marveč predvsem zaradi njihovih umetniških vrednosti. Deli sta prevedla Jan Baukart in Pavel Holecček.

Ernst Glaeser: LETNIK 1902

Glaeserjev roman, ki je izšel v knjižni zbirki Skofjoka, je očividno precej avtobiografsko delo in prikazuje

stisko mladega človeka v predvojni in medvojni cesarski Nemčiji. Čeravno je izšel roman že pred vojno je prav zaradi protizidovskih izpadov in oživiljanja nacizma v Zahodni Nemčiji in po svetu že v drugo sodoben in živ. Vnovič bo spregovoril, tokrat nasemu današnjemu bralcu o tistih negativnih elementih in izpadih med Nemci, ki so dvakrat storili iz njih in iz Nemčije napadalce in imperialistično državo. Roman je prevedel Vital Klabus.

Konstatin Paustovski: ČRNO MORJE

Pri Prešernovi knjižnici je izšlo delo sovjetskega pisatelja Paustovskega Črno morje, ki je nekakšen mozaični roman, ki ga v celoto povezujejo trije ljudje. Kljub temu pa je glavni junak romana Črno morje samo. Okoli njega je nanizana vsa zgodovina ljudi in časov okoli tega morja in vse to zgodovinsko gradivo je uspešno pisatelju srečno povežati s pesniško fantazijo in pisateljsko spretnostjo. Roman se bere prijetno,

Na kratko

ZADNJE PREMIERE V LJUBLJANSKIH GLEDALIŠČIH

SNG Drama je v Ljubljani že zaključila svojo sezono in odšla na turnejo po Prekmurju, Primorstvom in Dolenjskem. Medtem pa ljubljansko občinstvo gleda zadnje letošnje premiere in sicer v Mestnem gledališču Golarjevo »Vdovo Rošinko« in v Mladinskem gledališču humoristično pisano delo sodobnega holandskega mladinskega avtorja Hepa Van Delita »Hura soncu in dežju«. Zadnje letošnje uprizoritve je pripravilo še Gledališče ad hoc. In to komedijo znanega francoskega avtorja 18. stoletja Pierra Marivauxa »Igra o ljubezni in naključju«.

UMRL JE KIPAR IVAN NAPOTNIK

V 72. letu starosti je umrl v Šoštanjcu preteklo nedeljo kipar Ivan Napotnik. Pokojnik je znan po svojih portretih in arhitektonskih plastikah, zlasti po delih v lesu, s čimer je oživel ljudsko rezbarsko umetnost. Pregled njegovega dela in snovanja smo videli pred dvema letoma na retrospektivni razstavi v Ljubljani v Moderni galeriji.

PRVO STALNO GLEDALIŠČE V ZDA

Ceprav težko verjetno, je vendarle res, da doslej v ZDA niso imeli stalnega gledališča v klasičnem evropskem stilu. Gledališko življenje se je odvijalo po produkcijskem sistemu: izbrali so delo, poiskali ljudi, ki so bili pripravljeni dati denar, nato pa postavili ansambel in pričeli s studijem. Ko predstava ni več polna dvorane, se je ansambel razšel.

Eden najuglednejših ameriških filmskih in gledaliških režiserjev Elia Kazan je na nedavni tiskovni konferenci v New Yorku izjavil, da bo leta 1962 pričelo z delom v ZDA prvo stalno gledališče, katerega člani bodo najbolj znani ameriški gledališki igralci. Poslopje novega gledališča, ki bo imelo 1100 sedežev, bodo začeli graditi čez mesec dni.

11 FILMOV ZA »PULO 1960«

Jugoslovanski filmski festival v Pulju bo letos od 23. do 30. junija. Do zdaj je prijavljenih 11 filmov. Jadran-film iz Zagreba je prijavil kar tri filme: Koto 905, Dvesti krog in Vojno. Slovensko kinematografijo bosta predstavila filma Akcija in Vohun X poroča. Slavija-film bo prikazal Kapetana Leša, UFUS je prijavil Partizanske zgodbe in sodobno humoresko Tovariš predsednik — srednji napadalec. Vardar-film bo pokazal Tri Ane, Avala-film pa Kocija sanj, edini film, ki ne obravnava sodobne tematike. Zelo zanimiv bo še prvi jugoslovanski potpisni film Dežela s petimi celinami, ki ga bo pokazalo podjetje Zagreb-film.

napeto in hkrati tudi poučno in koristno. — Delo je prevedel Dušan Zeljeznov.

Rosemary Sutcliffe: ŠČITNI OBROČ

Izdala Mladinska knjiga. Ugledna angleška pisateljica R. Sutcliffe je napisala vrsto zgodovinskih knjig za mladino. Med takšna dela sodi tudi Ščitni obroč, ki pripoveduje o skriti dolini visoko na angleškem Severu, kamor se je bilo pred leti zateklo ponosno in uporno ljudstvo Nordov v boju zoper nasilne Normane. Dolino so imenovali ščitni obroč, zakaj od vseh strani ji je varovalo visoko gričevje in močvirje. V resnici pa je bil ščitni obroč v njihovih ponosnih in neustrašnih srečih. To nadvse zanimivo in privlačno delo je prevedla Gitica Jakopin.

HRUŠEVJE

Po nekaj letih premora je spet oživel delo dramske sekcije KUD v Hruševju. V kratkem času so naštedirali igro »Dom Bernarde Albe« in z njo razen na domačem odru nastopili tudi v Studenem. V programu imajo tudi gostovanje v Postojni za JLA in v Podragi. Za izvedbo ima največ zasluga Marijan Malc, ki je igro zrežiral. V letošnjem letu namestitev pripravijo še eno igro.

dPE

IZ PRIDVORA

Preteklo nedeljo so pripravili v Pridvoru kulturni program ob zaključku letošnje sezone. Najprej so nastopili pionirji osnovne šole in godba na pihala. Pravo presenečenje je bil nastop pevskega zbora DPD Svobode. Ta zbor ni deloval nekaj zadnjih let, sicer pa vleče svojo svetlo tradicijo vse od leta 1893 in bi bilo zelo zaželeno, če ta nastop ne bi ostal osamel.

Ob zaključku proslave je bil družabni večer, ki je pomenil obenem slovo od dosedanjega društvenega predsednika in pozhrtvovalnega ljudskoprosvetnega delavca, tovariša Janka Klebencetla, ki odhaja no novo službeno mesto. V teh letih, kar je bil v Pridvoru in je tu z uspehom vodil ljudskoprosvetno delo, so ga ljudje vzljubili zaradi njegove skromnosti, preprostosti in delavnosti. Prav gotovo se bo izkazal takega tudi v novem kraju, v Pridvoru pa ga bo nadomestil na področju ljudskoprosvetne dejavnosti tovariš Viljem Turk.

P. A.

NOVA SLOVENSKA KNJIZEVNA REVIIJA

O okviru svoje založniške dejavnosti bo Državna založba Slovenije začela izdajati novo književno revijo »Perspektive«. To bo mesečnik za kulturo in družbeno vprašanja. Izhajala bo desetkrat letno, prvič septembra letos. Urejala jo bosta književnika Dominik Smole in Janko Kos.

SLOVENSKA DELA V ZAGREBSKI KOMEDIJI

Gledališče Komedijska je v svoj program za prihodnjo sezono vključilo tudi Mikelovne »Golobe miru«, ki so doživeli letos krstno predstavo v Mariboru, in Cankarjevo »Pohujšanje v dolini Jantflorjanski«. Zanimiva so še ostala dela, med katerimi najdemo jazz-opero Kurta Weilla »Dvig in padec mesta Mahagony« na tekst Berta Brechta.

POSEBEN FESTIVAL V SKOPJU

Te dni je bil v Skopju festival jugoslovanskih pisateljev-delavcev in kmetov. Prireditvev je opozorila na zanimivo književno aktivnost ljudi, ki delajo v tovarnah in na poljih ter v prostem času pišejo. Še pred festivalom so se ti pisci srečali v Nišu, potem pa so priredili svoje večere v Skopju, Titovem Velesu, Kumanovu in med brigadirji na avtomobilski cesti.

ŠTIRJE MLADI V JAKOPIČEVEM PAVILJONU

V Jakopičevem paviljonu v Ljubljani zbuja primerno pozornost likovno umetnost ljubčnega sveta razstava štirih mladih likovnih umetnikov, ki so diplomirali leta 1955 in se zdaj družijo v skupino »BE 54«. To sta slikarja Rudi Kotnik in Viktor Snoj ter kiparja Peter Černe in Slavko Thiec. Javnosti sicer niso znani, je pa to prvi izčrpniji pregled njihovega snovanja.

BARČICA PO MORJU PLAVA

Pod tem značilnim naslovom je izšla v založbi Prosvetnega servisa v Ljubljani zbirka 20 pesmi za moški zbor avtorjev Rada Simonitija (16 pesmi), Radovana Gobca, Franceta Marolta in Jakova Gotovca. Tako je prišel v slovensko narodno pesem nov motiv — morje. Zbirka je nastala na pobudo direktorja podjetja »Riba« v Izoli Andreja Komljanca in s posebnim prizadevanjem skladatelja in dirigenta Rada Simonitija. Vsebuje 5 slovenskih in 4 dalmatinske narodne pesmi, 3 hrvatske partizanskega izvora in 8 umetnih ali na novo uglasbenih. Pesmarica mornarskih pesmi je vsekakor lep doprinos in novost v naši zborovski literaturi.

Med filmi, ki jih je odkupilo v letošnjem letu naše distribucijsko podjetje Vesna-film je tudi nekaj italijanskih. Med njimi bomo nedvomno veselili filma režiserja Maria Monicellija VELIKA VOJNA (prizor na sliki), ki je doživel lani uspeh in nagrado na festivalu v Benetkah. Film nam je posebno blizu zaradi svoje protivojne tendence. V glavnih vlogah nastopajo Vittorio Gassman, Alberto Sordi in Folco Lulli.

Temeljito obdelana zdravstvena problematika

Iz poročila predsednika Okrajnega sveta za zdravstvo dr. Jožeta Žabkarja na razširjeni seji predsedstva Okrajnega odbora SZDL

Kljub temu, da je naša zdravstvena služba napravila od leta 1955 dalje velik skok v svojem razvoju, danes ni več v skladu z vsem drugim razvojem in ne more izpolnjevati vseh zahtev, ki jih nanjo stavljam.

KAJ IMAMO SEDAJ

Zdravstveni zavodi:

1 splošna bolnica s 7 oddelki in 385 posteljami v obalnem pasu — Koper, Izola, Piran — (interni, otroški, porodniško-ginekološki, kirurški, otolološki, okulistični, infektološki);

2 bolnici za pljučno tuberkulozo s 405 posteljami (Ankaran in Sežana);

1 bolnico za kostno in sklepno tuberkulozo s 400 posteljami (Valdoltra);

1 bolnico za ženske bolezni in porodništvo z 52 posteljami (Postojna);

Ambulantno-poliklinični zavodi:

6 zdravstvenih domov (Koper, Izola, Piran, Sežana, Postojna, Ilirska Bistrica);

4 zdravstvene postaje (Kozina, Divača, Komen in Pivka);

3 obratne ambulante (Tomoš, Delamaris, Javor);

5 nesamostojnih zdravstvenih postaj (Sečovlje, Portorož, Dekani, Podgrad in Dutovlje).

V nekaterih krajih so občasne ambulante, zdravstveni domovi in postaje pa imajo v svojem sestavu še nekatere specialistične ambulante in enote za zdravstveno varstvo žena, otrok in šolske mladine, higienske postaje, protituberkulozne dispanzerje.

Dalje imamo še okrajni higienski zavod, 3 samostojne postaje (Izola, Sežana, Postojna) in 2 reševalni postaji v okviru zdravstvenih domov (Kozina in Ilirska Bistrica), 6 lekarn (Koper, Izola, Piran, Sežana, Postojna in Ilirska Bistrica) ter 4 lekarniške postaje (Portorož, Kozina, Komen in Pivka).

NAJNUJNEJŠE POTREBE

Drugo vprašanje je seveda, v kakšnem stanju so vse te ustanove in koliko nekatere od njih ustrezajo svojem namenu. Tu gre zlasti za splošno bolnico, ki ima raztresene svoje oddelke v vseh treh mestih obalnega pasu, in še to v neprimernih prostorih, kar ima za posledico niz negativnih pojavov in visoke stroške. Za novo bolnico so izdelani načrti in predvidena lokacija. V njem sklopu bi bila še poliklinika s specialističnimi ambulantami, higienski zavod in šola za srednji zdravstveni kader.

Med najbolj nujnimi potrebami je še zgraditev novega zdravstvenega doma v Kopru, v manjšem obsegu pa je to vprašanje pereče v drugih občinah. Sedanje stavbe zdravstvenih domov smo pridobili v glavnem z adaptacijami in le delno z novogradnjami (Divača, Pivka). Toda kapacitete teh domov v glavnem ne zadostajo več, ker se je povečalo število zavarovanih oseb, ni več zasebne zdravniške prakse in končno pravico do zavarovanja imajo tudi kmetijski proizvajalci.

Zadovoljivo je stanje v obratnih ambulantah (posebno vzorno je urejena v Tomosu), prav tako mreža lekarn in lekarniških postaj. Kritično pa je stanje prevoznih sredstev za reševalno službo, ker so avtomobili že večinoma iztrošeni.

DELOVANJE ZDRAVSTVENE SLUŽBE

Njena naloga je preprečevanje obolenj in zdravljenje. Število bolnikov v bolnišnicah raste iz leta v leto, posebno težave pa povzročata dejstvo, da se okoliš splošne bolnice ne sklada povsem z našim okrajem. Specialne bolnice v našem okraju pa sprejemajo bolnike tudi od drugod.

V kvaliteti naše bolnice ne zaostajajo za drugimi, vsi oddelki so zasidrani s trokovnjaki in poleg vodilnih zdravnikov in ostalega visoko kvalificiranega kadra je omeniti še tudi zadovoljivi višji, srednji in nižji zdravstveni kader.

AMBULANTNO-POLIKLINIČNA SLUŽBA

Posebno področje dela imajo naše splošne in specialistične ambulante. Ponekod je nezadostna zasedba v zvezi s trokovnjaki, čakanja, izgubljenih delovnih dni itd. Najbolj obžalovanja je vredno, da vse to delo otežkočajo še ljudje, ki jim ne gre za zdravljenje, ampak za stalož. Še posebno vprašanje so obiski bolnikov na domu, kjer prihaja do raznih nepravilnosti.

PREVENTIVNA DEJAVNOST

Izredno važno področje dela zdravstvenih domov in postaj je preventivna, ker je veliko bolj koristno obolenja preprečevati, kot pa jih zdraviti.

Predvsem je tu omeniti tiste enote zdravstvenih domov, ki služijo zdravstvenemu varstvu žena, otrok in šolske mladine. To so dispanzerji in posvetovalnice za žene, otroke, šolske ambulante in šolske zobne ambulante. S tem je povezana še patronažna služba medicinskih sester in babiška služba. Vsa ta obsežna preventivna sloni na spoznanju, da predstavlja duševno in telesno zdrav otrok oziroma mati veliko družbeno vrednost. Delo teh služb doslej ni bilo lahko, spoprijeti so se morali s številnimi problemi. Toda rezultat so danes že lepi uspehi: zelo nizka umrljivost dojenčkov, zelo malo mrtvorjenih otrok, medtem ko o umrljivosti porodnic skoraj ne moremo govoriti. V zvezi s porodno uživajo žene obsežno zdravstveno zaščito, ki jo v dobi nosečnosti in po porodu omogočajo dispanzerji in posvetovalnice za žene. Končno se je naša preventivna služba lotila še težkega vprašanja naraščanja splavov in začela novo dejavnost, ki ima namen z ustreznimi in neškodljivimi sredstvi preprečiti nezaželeno nosečnost. To delikatno nalogo izvajajo posvetovalnice za kontracepcijo, njihov namen pa ni zmanjšanje rojstev, ampak manj splavov.

V preventivno dejavnost sodita še higienska in protituberkulozna služba, ki sta pri nas zadovoljivi.

ZDRAVSTVENI KADRI

V zadnjih letih vidimo izreden številni in kvaliteten napredek zdravstvenega kadra. V okviru svojega društva se zdravstveni delavci strokovno usposabljajo in dopolnjujejo. Nezadovoljivo pa je še izpopolnjevanje terenskih zdravnikov, ki bi morali od časa do časa na prakso v bolnice. Skrbeti bo treba tudi za šole za srednji in nižji kader (imamo bolnišarsko šolo v Piranu).

Na splošno je naš zdravstveni kader premalo vključen v ostalo družbeno in politično življenje, kar gre pripisati navadno prezaposlenosti s strokovnim in organizacijskim delom, na drugi strani pa tudi političnim organizacijam, ki niso znale teh ljudi pritegniti. Pri tem morajo sodelovati tudi sindikalne organizacije.

DRUŽBENO UPRAVLJANJE V ZDRAVSTVENI SLUŽBI

Družbeno upravljanje v zdravstvenih ustanovah je pogosto neživljenjsko in ni povezano s širšo dnevno problematiko zdravstvene službe. Res pa je, da na tem področju še nimamo velikih izkušenj.

Upravne odbore imamo v 28 zdravstvenih ustanovah, državljeni pa sodelujejo tudi v občinskih in v okrajnem svetu za zdravstvo. V pristojnost upravnih odborov sodi odločanje o raznih vprašanjih, navadno pa so obremenjeni le z reševanjem uslužbenških razmerij. Vedno bolj je opaziti tudi zanimanje za vsakdanje zadeve ustanov, predvsem finančne, ločevajo pa se že tudi nekaterih važnejših vprašanj, ki imajo širši družbeni pomen.

V večjih zdravstvenih ustanovah imamo še strokovne kolegije, ki jih tudi lahko štejejo za vrsto družbenega upravljanja, vendar pa je sodelovanje teh kolegijev z upravnimi odbori odločno premajhno. Sodelovanje med UO in sveti za zdravstvo je ponekod dobro, potrebno pa bi bilo pogostejše skupno obravnavanje važnih vprašanj. Sicer so težave pri svetih podobne tistim pri upravnih odborih. Tesnejše bi moralo biti njihovo sodelovanje še z ljudskimi odbori in političnimi ter družbenimi organizacijami.

GOSPODARJENJE V ZDRAVSTVENIH ZAVODIH

Poudariti je treba takoj, da je varčevanje marsikd nepoznano. Brez treznega premisleka in prave potrebe trošijo zdravila, sanitetni material in drugo. Pogosto je ugotoviti tudi premajhno zainteresiranost za delovanje in uspevanje lastne ustanove. Vse to

ima za posledico, da sorazmerno visoka številka porabljenih sredstev ni v skladu z učinkom dela.

Med šibke točke bi lahko prištel tudi izvajanje zdravstvenih predpisov, razne inspekcije pa le redko zaidejo v kak zdravstveni zavod.

Te pomanjkljivosti bi lahko odpravili dobri organi družbenega upravljanja.

ZDRAVSTVENO-PROSVETNO DELO

Z vsemi sodobnimi metodami prosvetljanja bi morali zafeti vse državljanke, kajti zdravlje ljudi ni odvisno samo od dobre bolnice in terenske zdravniške službe. To zdravstveno prosvetljanje pa ne bi smelo biti razdeljeno na posamezne vrste dejavnosti, ko razna društva in organizacije delajo vsak svoj program dela. Delo bi lahko koordinirali v okviru Ljudske univerze, pritegnili ves strokovni kader, napravili enoten program dela in uspehi bi bili enakih ali manjših naporih veliko večji.

To je tudi področje dela svetov za zdravstvo, ena izmed osnovnih točk njihovega programa.

V socialistični skupnosti sta dobrobit in zdravje državljana osnovna skrb, zato nam ni vseeno, kakšna je naša zdravstvena služba. Naloga nas vseh je, da ji pomagamo do čim boljših rezultatov.

NAŠI RAZGOVORI V JUBILEJNEM LETU

Telekomunikacije - na valu Sežana

V ciklusu teh naših razgovorov smo že drugič obiskali Sežano. Tokrat podjetje Telekomunikacije, ki proizvaja, kot že ime pove, radijske sprejemnike: Savica, Vesna, Soča in dele za visokofrekvenčne sprejemnike.

V oddelku za kontrolo smo na traku proizvodnje srečali tovarišico REGINO FILIPČIČ, doma iz Filipčjega pri Križu, v tovarni pa dela že več let. Včasih se je učila šivanja, na katerega pa zdaj po dveh tečajih in polkvalifikaciji v novi stroki sploh ne misli več. Njena želja je, da bi postala radiomehanik.

»V tovarni obljublajo, da bomo imeli možnost to doseči. Z veseljem bom hodila na tak strokovni tečaj, ostale predmete pa dopolnjevala pri naši Ljudski univerzi.«

»Vaše delovno mesto verjetno ni bilo vedno v kontroli?«

»Seveda ne. Bila pa sem že skoraj povsod in zdaj že štejem za rezervo za vsa delovna mesta. Na traku kontrole pa sem bila najprej pri mehanski, zdaj pa sem na električni.«

Zanimalo me je, kje se še udeležuje, razen da se lepo udeležuje na svojem delovnem mestu in jo šteje uprava med svoje najboljše delavke. Presenečena sem bila, koliko aktivnosti mi je naštel. Čeprav se vozi vsak dan v službo in večkrat tudi dela nadure.

Svojo izvenpoklicno aktivnost največ razvija v TVD Partizan. To društvo ima v Sežani lep dom, pri njegovi zidavi pa je po-

IZ DELA PIONIRSKEGA DOMA V IZOLI

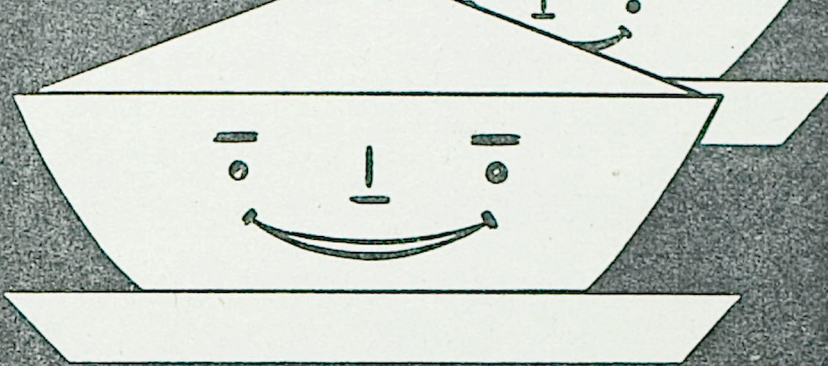
Več povezave s starši

Pionirski dom v Izoli deluje uspešno že dve leti. Namenjen je predvsem tistim šoloobveznim otrokom, katerih starši so zaposleni preko vsega dne. Delo v domu je bilo razdeljeno tako, da je bil na prvem mestu učni program. V teh urah so delali otroci domače naloge, se učili in čitali. V prostem času pa so se lahko udeleževali v raznih krožkih kot v risarskem, modelarskem, pravljicnem, šahovskem itd. Delo v krožkih je bilo uspešno, najbolj po so se izkazali modelarji, ki jih je vodil tov. Pavlovič. Sodelovali so na okrajnem in republiškem prvenstvu in zasedli več prvih mest in dosegli več priznanj.

Kakor vsako leto, so tudi ob koncu letošnjega šolskega leta priredili pionirji v Pionirskem domu razstavo, ki prikazuje njihov uspeh v šoli. Šolsko leto je

SODOBNA GOSPODINJA KUHA

EKONOMIČNO!
OKUSNO!
POGENI!
HITRO!

ARGO Juha

KOMBINAT KONZERVNE INDUSTRIJE Delamaris IZOLA

magala tudi Regina s prostovoljnim delom. Tudi v sindikalni podružnici posvečajo v Telekomunikacijah posebno pozornost telesnovzgojni dejavnosti. Imajo zelo dobro skupino za odbojko. Sestavljajo jo večinoma dekleta in dobili so na raznih tekmovanjih že precej pokalov. Tudi strelci in šahisti so zelo dobri, imajo pa še nogomet, namizni tenis in balincanje. Pred kratkim

so ustanovili še svoje gasilsko društvo.

»Slišala sem, da ste tudi članica delavskega sveta?«

»Tudi, čeprav se včasih bojim, da temu še nisem kos. Moram reči, da smo včasih mladinci v tovarni lepo delali, vendar se je zdaj vse skupaj nekako razbilo, ker je doma delo in se naša mladina večinoma vozi.«

Slišala sem še o kulturnoprosvetnem delu sindikalne podružnice, Regina je sodelovala tudi v pevskem zboru in pri dramski družini. Rada bi se vključila v sežansko Svobodo, pa toži, da tam ni preveč aktivnosti. Sreča da je bolje vsaj v sindikalni podružnici.

To me je nagnilo, da sem poiskala še tajnico te podružnice, tovarišico JOZICO KOČMUR, ki ni samo prizadeven član delovnega kolektiva, ampak tudi družbeno in politična delavka. V dopolnilo mi je še povedala, da je pri njih zaposlenih okrog 200 žena in da ima njihova sindikalna podružnica več pododborov. Razen tistih dejavnosti, ki smo o njih že slišali iz Regininih ust, bi veljalo še omeniti socialno skrbstvo, Počitniško zvezo in Ljudsko tehniko. Izobraževalni center je do zdaj poskrbel za polkvalifikacijo okrog 100 delavcev. Vsako leto prireja kolektiv izlete in ekskurzije v druge tovarne, da izmenjajo izkušnje in primerjajo svoje delo.

Za silo — zaradi premajhnega prostora — je urejeno tudi vprašanje prehrane: vsi dobijo malico, topel obrok, v obratni menzi pa se še hrani 150 ljudi.

»In zdaj, ko so pred vrati počitnice?«

»Brez skrbi, v Poreču nas čaka lep počitniški dom!«

Torej srečno, sončne dni in ne preveč opečenih hrbtov!

Z. L.

Mlada delavka REGINA FILIPČIČ v tovarni Telekomunikacije v Sežani kontrolira izdelke na traku proizvodnje

NOVE knjige

A. Roothaert:

DOKTOR VLIMMEN

Roman nadarjenega nizozemskega pisatelja govori o podoželskem živinozdravniku, ki živi v bogatem, a nesorazmerno zaostalem katoliškem delu Holandije. Dr. Vlimmen je fantatik svojega poklica in kmetje, ki med njimi živi, ga cenijo in spoštujejo. Pred verskimi predsodki maledga mesteca, ki v njem biva, je preganjana zver brez časti in poštenega imena — zavoljo pravde, ki jo vodi za ločitev zakona s svojo versko blazno ženo. Pisatelj nam odpira prav zanimive poglede v poslovanje najvišjega cerkvenega sodišča v Vatikanu, prelatov, odvetnikov in posredovalcev. Dr. Vlimmen je kljub vsemu vedro in veselo delo o žalostnih in mračnih straneh sodobne družbe. Delo je izdala Mladinska založba, prevedel ga je pa Ludvik Mrzel.

K. V.

Za letošnje poletje — kopalni komplet. Kopalna obleka je iz enakega blaga kot dolga, ravna bluza. Iz enobarvnega blaga nosite za cesto še hlače ali krilo

SLOVENSKI JADRAN

v vsako primorsko hišo

TRETJI ZLET TABORNIKOV KOPRSKEGA OKRAJA

Po partizanskih poteh in krajih

Eno izmed temeljnih načel taborništvaja je: razvijati pri svojih članih partizanske tradicije ter jih vzgajati v predane graditelje socializma in aktivne borce za obrambo domovine. In kako to doseči?

Z vedrim in veselim življenjem članov v manjših ali večjih kolektivih, z ustvarjanjem notranje discipline v organizaciji, s spoznavanjem članstva s proizvodnjo, samoupravljanjem neposrednih proizvajalcev, s prirejanjem izletov, pohodov, tabornikov, z obiskom znanih krajev iz časa NOB, z ogledom znamenitosti naše domovine, s spoznavanjem naših prirodnih lepote, s telesnimi vajami, s tekmovalni in v razvijanju telesne kulture, z učenjem otrok in mladine o naši preteklosti, s praktičnim delom in opravljanjem raznih veščin... in še, in še!

V četrtek zjutraj so krenile tri taborniške čete, vsaka iz svojega kraja, v partizanske kraje in po kurirskih poteh proti Divači, kjer bodo imeli taborniki koprškega okraja svoja tekmovalna in zlet, katerega pokroviteljstvo je prevzel tovariš Albin Duje, predsednik Okrajnega ljudskega odbora Koper.

Prvo četo sestavljata odreda »Srebrnih galebov« iz Koprja in »Jadranskih stražarjev« iz Izole. Pot jih bo peljala od Rižane preko Rožarja in Črnega kala v Gabrovico, v znano partizansko vas, kjer je dolgo časa delovala ilegalna ciklostilna tehnika. Od tam se bodo preko Podgorja povzpeli na Slavnik ter z radijsko postajo stopili v zvezo z ostalima četama. Pot jih bo nato pripeljala v Skadansko, kjer bodo pripravili kulturni program v obliki partizanskega mitinga pri tabornem ognju. Drugo jutro bodo preko Markovščine, Slivja in Mrš prišli v Artvije. Tu se bodo našim tabornikom priključili še taborniki rodu »Modrega vala« iz Trsta. Skupno bodo preko Podgrada, Zavrha in Nakla v poznih popoldanskih urah prišli na zletni prostor v Divačo.

Taborniki odreda »Snežniškega ruševca« iz Ilirske Bistrice in »Krapanovega odreda« iz Pivke bodo kot

druga četa odšli preko Zarečja, Celja, Prelože do Ostrožnega brda na vrh Preluge in od tam v Kozjane. Kot prva četa v Skadansko, tako bo druga četa v Kozjanah pripravila partizanski taborni ogenj, tam prenočila in naslednji dan krenila v Vatovlje, šla skozi Barko do Gornjih Vrem, korakala skozi Famlje in Gorice do Divače.

Odred »Kraških viharnikov« iz Postojne pa bo kot tretja četa obiskal Orehek, Sajovče, Cerovec in se v četrtek zvečer ustavil v Volčah, da bo domačinom pripravil kratek kulturni spored ob partizanskem tabornem ognju. Drugo jutro bodo odšli najprej na Ratitovec, nato bodo krenili proti Dolenji vasi pri Senožečah ter preko Senadol prišli v Divačo, kjer se bodo združili z ostalimi taborniki s pohoda.

Na vseh teh pohodih pa taborniki ne bodo sami. Vsem četam se bodo pridružili zastopniki Ljudske mladine, člani Zveze borcev, ki bodo pripovedovali o svojem življenju med vojno, o partizanskih pohodih in borbah z okupatorjem, o nezlomljivi volji ljudstva. Na pohodu bodo rezervni oficirji in nemajhen delež bo imela tudi naša Ljudska tehnika. Skrbela bo za radijske oddajno-sprejemne postaje, skrbela, da bodo čete na pohodu v stalnem stiku, da si bodo izmenjevali vtise in doživlja, da bo štab v Divači seznanjen o poteku pohoda.

Ko se bodo čete iz Skadansko, iz Kozjan in iz Volč bližale Divači, pa bodo najmlajši taborniki, medvedki in čebelice, že merili svoje moči v tekmovaljih, katera skupina bo hitreje in bolje postavila in podrli šotor, katera enota ima spretnejšo ekipo v premagovanju ovir, kdo zna hitreje zakuriti ogenj in kateri se bolje znajdejo pri orientacijskem teku.

Ves dan v petek bodo merili svoje moči, saj je prijavila vsaka enota, vsak odred svoje najboljšje.

In kot se bodo v petek merili medvedki in čebelice, tako se bodo v soboto pomerili med seboj taborniki. Tekmovali bodo v disciplinah taborniškega mnogobojja: postavljanje šotorov, signalizacija in orientacijski tek. Taborniki so razdeljeni po starosti v tri skupine. Zahtevi za vsako skupino so drugačne.

Zvečer pa bodo vsi zbrani ob velikem tabornem ognju.

Nedelja. Pohod je zaključen, končana so tekmovalna in taborniki ter mladina se bodo zbrali na slavnostnem zbornem mestu, da na slovesen način proslavijo svoj zlet v počastitev 15-letnice osvoboditve.

Zmagovalcem v mnogobojju bodo razdeljene diplome, enotam, ki so dosegle največji uspeh, pa še praktična darila. V kulturnem sporedu

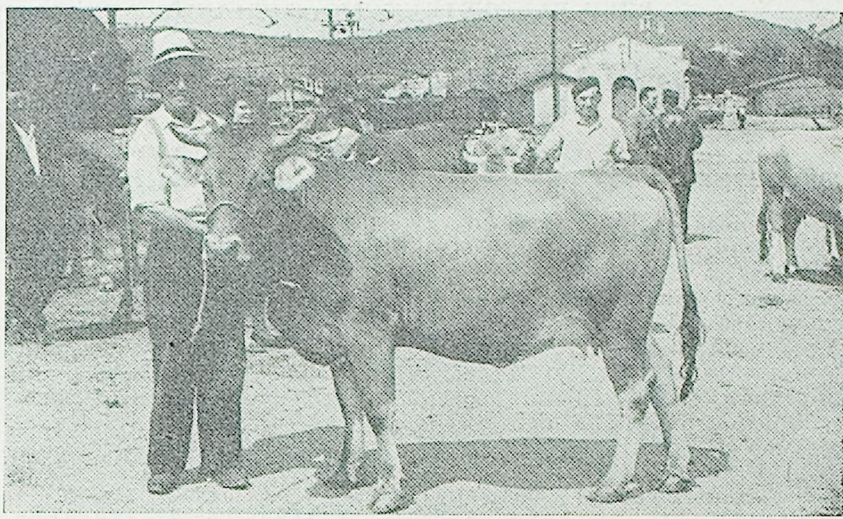
pa se bo zbranim pridružilo še Delavsko prosvetno društvo »Svoboda« iz Divače.

V sporedu tega dne bosta sodelovali tudi predvojaška vzgoja ter Ljudska tehnika, ki bo prikazala lov na lisico in napeljala telefonske linije.

Zlet bomo zaključili popoldne. Taborniki in mladina, vsi bomo z novimi vtisi odhajali v svoje kraje, kajti doživeli smo mnogo lepega, spoznali smo partizanske kraje, pomerili v tekmovalju svoje moči in znanje, naučili smo se tudi marsikaj novega.

Partizanske tradicije in izgradnja socialistične domovine je za našo mladino stvarnost in stvarnost je tudi taborniško geslo »S prirodo k novemu človeku«.

Rdeči mrav

Člani KZ Lokev pri Divači so zaradi pomanjkanja krme prodali posestvoma Vrbje in Založe na Štajerskem 77 glav plemenske živine. Na sliki: pred utovarjanjem živine na vlak v Divači

Zadružni svet v Lokvi dobro gospodari

Zadružni svet kmetijske zadruge Lokev je na svoji nedavni seji izvolil nov upravni odbor, razen tega pa so razpravljali še o dveh važnih vprašanjih: o izpolnitvi družbenega plana v prvem četrtletju in o ukrepih za ublažitev suše.

Glede izpolnjevanja plana so zadružniki ugotovili, da so vsi odseki — razen mesnice — dosegli predvideni načrt. Dobro je potekal odkup, strojnih uslug je bilo dovolj in reprodukcijski material je ves pošel. Povprečje letnega načrta znaša pri teh dejavnostih okrog 33 %, medtem ko je promet v mesnici padel na 20 % letnega načrta. Neposredni vzrok tega pojava je padeč maloobmejnega prometa.

Pomladanska suša tudi zadrugi v Lokvi ni prizanesla. Prvi pridelek krme bo za 70 % manjši kot lani. Kaj to pomeni za visoko število živine, med katero je kar 620 plemenskih krav in telic pod rodovniškim nadzorstvom, si ni težko predstavljati. Jasno je namreč, da je živinoreja skoraj izključen, vsekakor pa odločilen dohodek za zadrugo v Lokvi. Ta vir dohodkov je toliko bolj po-

memben, ker gre skoraj izključno za plemensko živino sivorjave pasme, kar je pravzaprav uspeh vztrajne selekcije, ki traja že dobrih 50 let. Problem je torej resen, zato je bila tudi razprava okrog njega dokaj živahna. Zaključek je bil dvojen: redvsem so se člani sveta zedinili v tem, da je treba za vsako ceno ohraniti mlado živino; če bi jo prodali, bi vrgla manj kot starejša, v sedanjih razmerah pa jo je tudi laže obdržati, ker potrebuje manj krme. Če je torej treba kaj prodati, naj gre iz hlevov to, kar je starejšega. Ta sklep je bil kmalu

realiziran, tako da so člani zadruge doslej prodali že 77 glav živine, pretežno starejših krav. Pokupili sta jih državni posestvi Vrbje pri Celju in Založe pri Šempetru na Štajerskem. Vsa ta živina je vrgla 11,5 milijona dinarjev. Najdražja plemenska krava je veljala 212.000 dinarjev.

Druga rešitev je v iskanju krme. Razprava se je nagibala k temu, da bi se zatekli na Postojnsko, jeseni pa se bo medvomo treba oskrbeti z močnimi krmili; zadružniki pa si hkrati tudi prizadevajo, da bi povečali pridelek silažnih krmil.

Ob zaprtih šolskih vratih

V našem listu smo že večkrat ugotavljali, kakšne borbe in težave imajo v hrpeljski občini s šolskim vprašanjem. Problemi prostorov, šolske reforme, učiteljskega kadra, varstva in izvenšolske vzgoje mladine ter sredstev za izboljšanje vseh teh vprašanj so na dnevnem redu.

Ob sklepu šolskega leta se navadno zgostijo te neveseljnosti v vprašanje: pod kakšnimi pogoji je bo v jeseni pričelo novo šolsko leto? Podoba je, da se je pričelo vedriti obzorje bodočega prosvetnega dela tudi v tem

pasivnem delu našega okraja. Moralni temelji, ki so bili postavljeni v letošnjem letu, obetajo plodnejše in bolj bogate uspehe na področju vzgoje in šolanja mladine.

Razen strogo šolskih uspehov, prikazanih v statistični tabeli spričeval, ki ugotavljajo v primerjavi s prejšnjimi leti pomemben vzpon, naj omenimo še dva, ki sta tehnijska in bolj zanesljiva argumenta in pričata o usmerjenosti hrpeljske šole v praktično življenje in bodoče poklice mladih državljanov.

SOLSKA RAZSTAVA

Ze nekaj let je rad obiskujem. Tu drugi, zlasti starši in ostali prijatelji mladine. Letošnja se odlikuje po večji raznolikosti razstavljenih predmetov. Nehote se vsiljuje vtis, da se ta reč razvija in ureja po vzorcu perspektivnih gospodarskih načrtov. Povečanje proizvodnje, izboljšanje kvalitete...

Najmlajši razstavlja igračke, ki so nadahnjene z otroško fantazijo, večji pa so se lotili resnejših stvari: miniaturni kmečki vozovi, kmetijsko orodje, lokomotive, naložene s premogom in gradbenim materialom, tovrstni avtomobil s prikolico, ki je oboje naloženo po vseh predpisih z lesom. Zivo nasprotje temu je vrsta modelov jadranskih letal, dalje različnejše vezimne, čipke itd. Po stenah pa visijo presneti dokazi risarskih talentov. Pred temi pisanimi in peštrimi mozaikom pa beži svetilnik, ki simbolično osvetljuje to porajajočo se obzorje dela in udejstvovanja nove generacije.

AKADEMIJA PIONIRJEV

V nedeljo popoldne so napolnili prosvetno dvorano odrasli in mali udeleženci šolske akademije. Prireditelj je organiziral ravnateljstvo šole s sodelovanjem pionirske organizacije. Skrbno izbran program so izvajali učenci vseh razredov šole. To pot so se posebno izkazali pionirji iz prvih dveh razredov z zborovsko recitacijo »Lepo je živeti na Krásu«, ki jo je s svojimi učenci nastudirala učiteljica Vida Kovšcova. Plesni nastop pionirjev z obročji je pripravila Sarlota Žižkova, telovadne točke pa so izvajali pod vodstvom učitelja Bruna Čermelja učenci višjih razredov. Pod taktirko prizadevne Mirijane Zegove je odpel šolski zbor štiri pesmi. Učitelj Mirko Pišek je v primernem nagovoru zaželel učencem prijetne počitnice.

IN KAM SEDAJ?

V osmem razredu je bilo letos 13 učencev. Razen treh, ki imajo pravne izpite, so vsi izdelali z dobrim uspehom. Slovo od domače osemletke so proslavili na skromen in pristržen način. Vsi se še niso odločili za nadaljnjo življenjsko pot. Nekateri bodo nadaljevali šolanje, drugi pa bodo odšli v obrtniške poklice. Potrebno bi bilo, da bi se jih čim več odločilo za kmetijski poklic, ker takšnega kadra v občini najbolj primanjkuje.

Za uspehe, ki so jih doslej dosegli na področju šolskega in izvenšolskega dela, gre največ priznanja učiteljskemu kadru. Vsekakor so bili šolskim vzgojiteljem v nemajhno oporo tudi šolski samoupravni organi ter občinski in okrajni oblastveni forumi. V prihodnjem šolskem letu pa se jim bo pridružilo še novo ustanovljeno Društvo prijateljev mladine.

VSE OKROG

morja

POMORSTVO 5-1960

Majska številka prinaša uvodoma čestitke trgovske mornarice tovarišu Titu za rojstni dan. Ob petnajstletnici osvoboditve Reke se člankar v daljšem sestavku spominja njene preteklosti in sedanjosti. Obširen je tudi petletni načrt razvoja trgovske mornarice za razdobje 1961—1965. Poleg več strokovnih člankov so za široko javnost zanimivi posebno še prispevki: Pomorsko-prometna fakulteta, Ladijske gostinske službe in osebe, II. del, Odisejada ruskih mornarjev, to je reševanje četvorice sovjetskih mornarjev na Tihem oceanu, Požar na p. l. Olav Claus s celotno fotoreportažo ter književni dodatek Rude Paškvana »Smrt tik pred svobodo«.

V slovenščini poroča Vipi o pomorski dejavnosti 1960 ob slovenski obali. Poročilo uvaja foto Motiv iz ladjedelnice v Piranu. Krajša so poročila: Koprsko staro pristanišče, Promet v Koprju raste in Nadaljevanje del v koprskem pristanišču. Ponazorujeta jih dva fotografska posnetka R. Bračakje.

Pomorskim vestem iz vseh predelov sveta sledita še posebna Pomorska kronika ter poročilo o gibanju tujih ladij skozi naša pristanišča v februarju in marcu t. l. Posnetek važnejših člankov je v angleščini.

Številne ilustracije v zvezku uvaja na naslovni strani reprodukcija olja Ljuba Biroa »M. l. Marko Marulić«.

V. P.

kje so ladje

- P/A »BIHAC« je v ladjedelnici na Korčuli v rednem popravilu
- M/I »BLEDE« je 14. junija odplula iz New Yorka za Jugoslavijo
- M/I »BOHINJ« je 16. junija priplula v New York, kjer manipulira s tovorom
- M/I »BOVEC« je 16. junija priplula iz New Yorka na Reko, kjer bo manipulira s tovorom in potniki do 28. junija, ko spet odpluje za ZDA
- P/I »DUBROVNIK« je na poti iz Plouč v Rotterdam, kamor prispe 26. junija
- M/I »GORANKA« je 17. junija odplula iz Splita s tovorom za Japonsko
- M/I »GORENJSKA« je 23. junija odplula iz Aleksandrije s tovorom za Reko
- P/I »LJUBLJANA« je v ladjedelnici v Trogiru v rednem popravilu
- M/I MARTIN KRAPAN je 21. junija priplula v Dubrovnik, kjer razklada
- M/I »PIRAN« je 17. junija odplula iz Vancouvera s tovorom za Sredozemlje
- P/I »POHORJE« je v Yxpili, kjer naložila tovor za Anglijo
- M/I »ROG« je na poti v Ghent pristala 20. junija v Dakarju
- M/I »TRBOVLJE« je 17. junija odplula iz Baltimorja s tovorom za Reko
- P/I »ZELENGORA« je 17. junija odplula iz Manchestra za New York

V NEDELJO SO V KOPRIVI NA KRASU SLOVESNO ODPRLI NOVO ŽELEZNIŠKO POSTAJALIŠČE

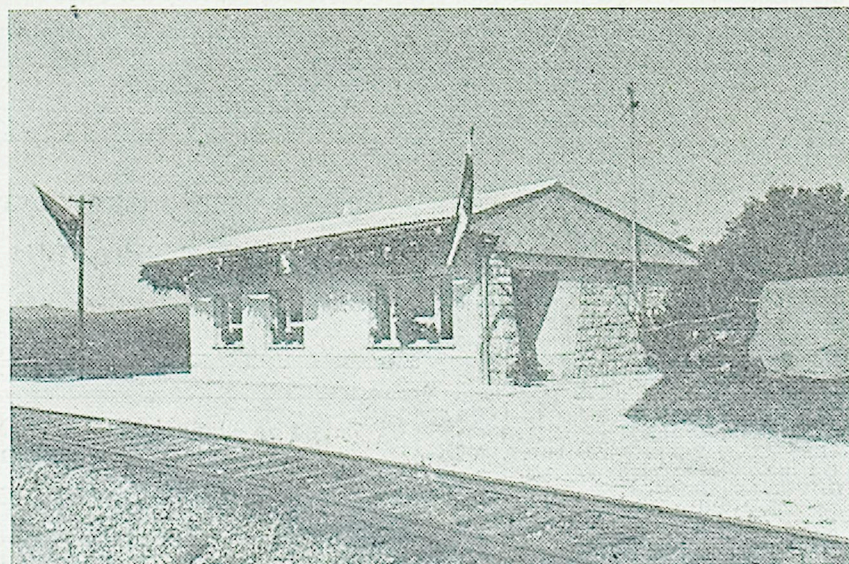
Uresničili so petdeset let stare sanje

Ko je bila še pod rajnko Avstrijo za kraško vasico Kopriva pri Dutovljah v sežanski občini speljana železnica, so si domačini hudo prizadevali, da bi dobili v vas postajališče. Najbližji postaji sta v Dutovljah ali Stanjelu, obe oddaljeni od pet do šest kilometrov. Franc Ukmar in še nekateri vaščani so si že tedaj močno prizadevali na vse strani, vendar pa je tedaj, kakor tudi pozneje v Italiji, ko je le-ta okupirala Primorsko, ostalo vse to prizadevanje zaman, dokler...

Da, dokler ni zasijala svoboda tudi tem krajem. Zdaj so prošnje in predlogi padli na plodnejša tla. Starim borcem za železniško postajališče so se pridružile mlade sile in že pred leti so dosegli,

da je Kopriva postala železniško postajališče. Vlaki so se sicer res ustavljali, vendar pa se je pravo delo šele začelo.

Na pobudo vaše organizacije Socialistične zveze, ob podpori Občinskega odbora SZDL in Občinskega ljudskega odbora Sežana ter ob vsestranskem razumevanju Železniškega transportnega podjetja Ljubljana so se domačini z vso vnemo lotili dela. Železnica je izdelala načrt, vložila 600 tisoč dinarjev lastnih sredstev in najela posojilo v znesku dveh milijonov dinarjev, pomagal je občinski sklad za zidanje stanovanj, domačini pa so odstopili teren, navozili gradbeni material in prispevali s prostovoljnimi delom za nad dva milijona dinarjev vrednosti — pa je

Novo železniško postajališčno poslopje v Koprivi

PRED REKONSTRUKCIJO »MEHANIČNE TKALNICE« V SENOŽEČAH

Z varčevanjem in višjo proizvodnjo

nameravajo gospodarsko dvigniti in razširiti podjetje v splošno korist skupnosti in zaposlenih

»Mehanična tkalnica« v Senožečah je med glavnimi proizvajalci gaze v državi. Ker je povpraševanje po tem važnem sanitetnem materialu zelo veliko, lahko razumemo težnjo kolektiva po povečani proizvodnji. Senožeška tkalnica, ki sodeluje s tkalnico in predilnico v Ajdovščini, dela sedaj samo za Tovarno sanitetnega materiala v Domžalah, vendar bodo po rekonstrukciji s petkrat večjo proizvodnjo gaze lahko razširili seveda tudi krog svojih odjemalcev.

Rekonstrukcijski program »Mehanične tkalnice«, ki je bil te dni sprejet, predvideva obnovo v etapu do leta 1963, skupni stroški pa znašajo 137 milijonov dinarjev. Nedvomno je to visoka investicija za komaj 40-članski kolektiv, ki ga tvori pretežno ženska delovna sila, hkrati pa dokaz, da je zgolj varčno zbiranje sredstev iz prostih skladov omogočilo soudeležbo na investicijskem natečaju.

Obnova tkalnice in razširjena proizvodnja pa ne bo samo velika gospodarska pridobitev za ta kraj, ampak bo pomenila tudi priložnost za zaposlovanje nove delovne sile; zato je razumljivo zadovoljstvo, ki ga vzbuja odločitev marljivega kolektiva »Mehanične tkalnice« v Senožečah in

okoljskih vaseh, saj se bo v razširjeni tkalnici in predilnici dvignilo število delovne sile na skupno 150 zaposlenih. Tako bosta podjetje »Mizarstvo«, v katerem serijsko izdelujejo v glavnem ohišja za radijske sprejemnike, in rekonstruirana »Mehanična tkal-

nica«, lahko že v doglednem času pritegnili vso razpoložljivo delovno silo, predvsem ženske moči. Ker je bilo reševanje tega vprašanja doslej povezano s precejšnjimi težavami, lahko razumemo zadovoljstvo tukajšnjega prebivalstva.

ŽELEZNIČARJI DAJEJO PEČAT VSEMU ŽIVLJENJU V DIVAČI

Bogati sadovi pridnega dela

Delo sindikalne podružnice v divaški kurinici se je v zadnjem času močno razvilo. To ugodno vpliva tudi na vsakega delavca v kolektivu, ki šteje 326 članov. Podružnica si prizadeva izboljšati življenjske pogoje svojih članov in skrbi tudi za kulturno izživljanje svojih članov po delovnem času in v času dopustov. V ta namen imajo v podružnici nekaj športnih sekcij, kot na primer balinarji, strelci, odbojkarji in šahisti. Balinarji so si zgradili dve igrišči, prav tako pa tudi odbojkarji. Vse sekcije so zelo delavne, med najboljšimi je prav gotovo balinarska, ki si je dosegel priborila že štiri pokale in naslov prvaka med slovenskimi železničarji.

Člani kolektiva divaške kurinice pa se ne zapirajo v ozek krog znotraj kolektiva, marveč sodelujejo tudi v ostalih organizacijah in društvih na vasi, posebno v DPD Svoboda Divača in v fizikturnem društvu Partizan. V Svobodi dela aktivno 65 železničarjev.

Sindikalna podružnica ima tudi odbor za letovanje, ki skrbi za to, da omogoči gmotno šibkim članom in članom s številnimi družinami ceneno in udobno letovanje v času dopusta. V Pulju in v Rovinju ima podružnica prostore s 15 ležišči, ki so od zgodnje pomladi do pozne jeseni vsa zasedena. Člani si želijo, da bi imeli pod enakimi pogoji možnost letovanja tudi v planinskih predelih Slovenije.

Podružnica tudi ne pozablja na upokojene člane svojega kolektiva. Ob raznih priložnostih jih vedno povabi medse in jih primerno pogosti. To ugodno vpliva na vse člane kolektiva, saj vedo,

da ne bodo pozabljeni, ko bodo odšli v zasluženi pokoj.

Podružnica ima tudi svoje težave. Še vedno se ne more premakniti z mrtve točke ustanovitve stanovanjske zadruga, čeravno je stanovanjsko vprašanje še vedno pereče. Posamezni člani kolektiva v izvršni službi se morajo voziti na delo tudi 100 in več kilometrov daleč. Kljub temu pa nekateri člani menijo, naj bi se to vprašanje reševalo od zgoraj navzdol. Res je, da skupnost in podjetje vlagata mnogo sredstev za rešitev tega vprašanja, vendar bi bilo pričakovati v tem pogledu več pobude tudi od članov kolektiva.

Napoved vremena

Kakor hitro je prodril k nam atlantski zrak, se je v vsej Evropi dvignil zračni pritisk in se je zboljšalo vreme. Oblačno vreme s slabotnim dežjem in nekoličanj nižjimi temperaturami so imeli le na britanskem otočju, v Skandinaviji in v severnem delu ZSSR. Temu je bil vzrok atlantski zrak, ki je prihajal v valovih proti severovzhodu.

V tem časovnem razdobju moremo pričakovati popolno stabilizacijo vremena in dvig temperature. Pihal bo slaboten severovzhodnik. V popoldanskem času so zelo verjetna krajevna in kratkotrajna poslabšanja vremena z grmenjem in nalivi.

REŠITEV KRIZANKE IZ PREJSNJE ŠTEVILKE

Vodoravno: 1. opera, 6. Slovenija, 15. Kolar, 16. Lomonosov, 17. tisk, 18. Pavel, 19. veda, 20. ara, 21. Hus, -t, 22. Cer, 23. VO, 24. ranta, 26. kolera, 29. atlant, 31. skala, 33. an, 34. Ops, -t, 36. osa, 37. pik, 38. levo, 40. leska, 42. luna, 43. amortizer, 45. Naser, 46. kurtizana, 47. Istra.

Radio KOPER

NEDELJA, 26. junija 1960: 8,05 Kmetijska oddaja: »Kmetijska vprašanja na občinskih konferencah SZDL — Ob letošnji žetvi — Izkušnje drugih« — 8,30 Z veselo pesmijo v nedeljsko jutro — 9,00 Naša reportaža: Srečanja v Portorožu — 9,15 Zabavni zvoki — 13,30 Sosedni kraji in ljudje — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,10 Poje vokalni kvintet »Kranjčani« — 15,30 Igrajo orkestri.

PONEDELJEK, 27. junija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »Priprave na mlače« — 14,00 S popevkami doma in na tujem — 14,30 »Sportni pregled« — 14,40 Revjske melodije — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Slovenske narodne.

TOREK, 28. junija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »Skropimo sadno dreve« — 13,45 Odlomki iz oper — 14,30 Mladi mladim na počitnicah (Mladinski zbori na Celjskem festivalu) — 14,50 Glasbena medija — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Melodije iz filmov.

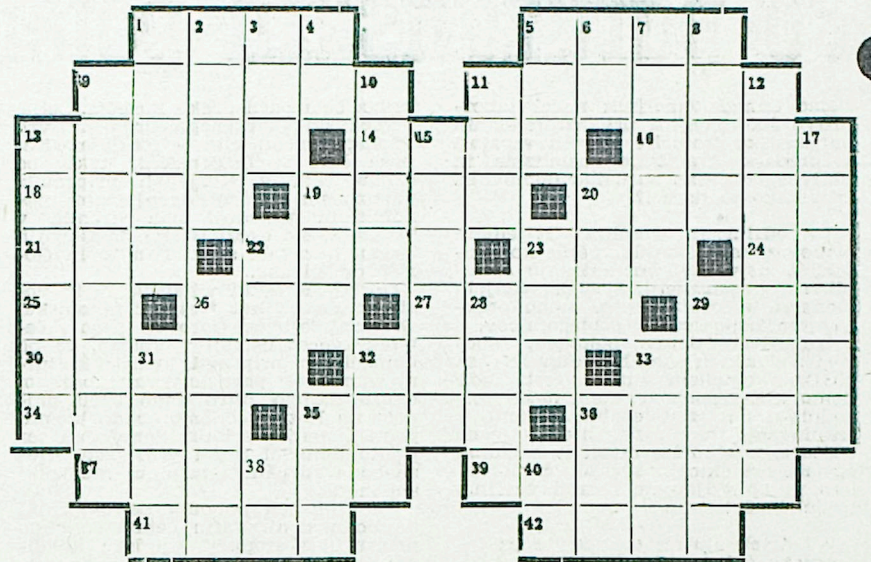
SREDA, 29. junija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »Zaščita v plantažnih nasadih« — 13,45 Ritmi za harmoniko — 14,00 Odlomki iz operete »Mala Floramy« — 14,30 Kulturni zapiski — 14,40 Igra instrumentalni kvartet »Škrjanček« — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Morena in druge slovaške narodne.

ČETRTEK, 30. junija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »Obiranje in pakiranje breskve« — 14,00 Glasba po željah — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Narodne pesmi in plesni.

PETEK, 1. julija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »O praščereji na Goriškem« — 13,45 Pevke in ritmi — 14,30 Domače aktualnosti: »Naša anketa o delu zborov proizvajalcev« — 14,40 Poje mladinski zbor »Svobode« iz Celja p. v. Egona Kuneja — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Od melodije do melodije.

SOBOTA, 2. julija 1960: 7,15 Glasba za dobro jutro — 7,30 Poročila — 13,30 Poročila — 13,40 Kmetijski nasveti: »Zastrupljanje prašičev s pesom« — 13,45 Domači odmevi — 14,30 Primorski tednik — 15,00 Poročila — 15,10 Zabavna glasba — 15,30 Pisan spored ritmov in popevk.

Križanka

Vodoravno: 1. del ožilja, 5. planota med Tržaškim zalivom in Vipavsko dolino, 9. kovani denar, 11. jadranski otok, 23. najpomembnejši nemški pesnik zadnjih desetletij (Rainer Maria), 14. grški bajestovni letalec, 16. dragulj zelenkastorumenne barve, 18. delujoči vulkan na Siciliji, 19. bivši angleški ministriški predsednik, 20. velike, a nestrupene kače, 21. srbsko moško ime, 22. nosilna gred, 23. pozele, 24. znamenka italijanskih težkih avtomobilov, 25. dva soglasnika iz besede »polhe«, 26. časovna enota, 27. posedujem, 29. vrsta zemlje, 30. egiptovski kralj IV. dinastije, ki si je zgradil največje piramide, 32. za Ahilom najhrabrejši grški junak pred Trojo, 33. drevesce, ki raste običajno v živih mejah, 34. sinjska viteška igra, 35. državna blagajna, 36. otok v Sredozemskem morju, 37. pridelek enega leta, 39. alarmna naprava, 41. glavno mesto Letonske SSR, 42. pritok Donave pri Slankamnu.

Navpično: 1. ptič, 2. vladajoči sloj stare indijske države na ozemlju današnjega Peruja in dela Bolivije, 3. angleška filmska igralka (Belinda), 4. arabski žrebec, 5. pevski zbor, 6. znamenka nižjih radijskih sprejemnikov, 7. pozitivna elektroda, 8. veter, 9. ameriška pisateljica, ki je zaslovela z romanom »V vrtincu« (Margaret), 10. Verdijeva opera, 11. mongolski poglavar, 12. slikarska deščica za barve, 13. tip nekdanje srednje šole, 15. veda o prvinah, 17. južni sad, 19. doba, razdobje, 20. nemško mesto z najvišjim zvonikom na Zemlji, 22. vinorodna rastlina, 23. pripadnik germanskega plemena, 26. nadejati se, 28. po velikosti sedmi planet našega planetnega sistema, 29. junakinja romana »Pud s vobodnim soncem«, 31. vrsta rumene barve, 32. naplčilo, 33. športno oblačilo, 35. števniki, 36. tekočina v žilah in sru, 38. vas pri Ljubljani, 40. začetnici avtorja »Vi-soške kronike«.

Obvestilo

SPREMEMBA UREDBE O OTROŠKEM DODATKU

Sprememba uredbe o otroškem dodatku, ki je bila objavljena v Uradnem listu FLRJ, št. 48/59 in popravljen v Uradnem listu FLRJ, št. 49/59 ZACNE VELJATI S 1. JULIJEM 1960.

Po tej uredbi se bo upravičencem, ki imajo pravico do otroškega dodatka v polnem znesku, povečal ta dodatek za 250.— din mesečno za vsakega otroka začeti od 2. otroka dalje.

Povečanje otroškega dodatka za čas od 1. 7. 1960 dalje se torej nanaša le na upravičence, ki prejemaajo dodatek v polnem znesku, ne pa tudi za upravičence, ki imajo zmanjšan dodatek. Tem upravičencem se bo dodatek izplačeval še nadalje v doseadanem znesku. Po novi uredbi ostane otroški dodatek neizpremenjen tudi za enega otroka.

Lestvica otroškega dodatka po novi uredbi se sedaj glasi:

za 1 otroka din 3.240.— mesečno, dnevno din 125.—;
za 2 otroka din 6.310.— mesečno, dnevno din 243.—;
za 3 otroke din 8.960.— mesečno, dnevno din 345.—;
za 4 otroke din 11.190.— mesečno, dnevno din 431.—;

Izšli sta 4. in 5. knjiga Večerove zbirke »ZA ZAPRTIMI VRATI« — ZAUPNI DNEVNIK GROFA CIANA v dveh delih

Knjigo, opremljeno s številnimi dokumentarnimi fotografijami, dobite v vseh knjigarnah, podružničnih časopisov, kioskih ter pri kolporterjih

Naročite jo lahko tudi neposredno v upravi Večera, Maribor, Gosposka ulica 23

»Vodnogospodarska sekcija za Primorje v Kopru« razpisuje dve prosti delovni mesti za GRADBENEGA TEHNIKA — po možnosti hidrotehnik z nekaj leti prakse.

Plača po uredbi, samsko stanovanje preskrbljeno. Nastop službe takoj.

HIŠNO TELEFONSKO CENTRALO na 10 priključkov, skoraj novo, proda ribiško podjetje »Ribič« (v prisilni likvidaciji) v Piranu.

Zavod za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo — Koper razpisuje prosto delovno mesto

POMOŽNE FINANČNE KNJIGOVODKINJE

Pogoji: absolventka srednje ekonomske šole, zaželena začetrnica — Nastop službe takoj ali po dogovoru — Ponudbe na upravo zavoda

Mali oglasi

OB PRIHODU V TRST ne pozabite obiskati dobro znano trgovino Casa DELL'IMPERMEABILE V ULICI S. NICOLÒ 22. V njej dobite največjo izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, dežnih plaščev, vse vrste vetrnih jopičev, bund, dežnikov itd. po najnižjih cenah. Zagotavljamo, da boste zadovoljni z nakupom v naši trgovini. Kdor dostavi odrezek tega oglasa, dobi poseben popust.

Ko pridete v Trst, napravite zanimiv sprehod od avtobusne postaje po ulici Carducci in Ghega do ulice Cellini št. 2. Ne bo vam žal, kajti tam je znana manufakturna trgovina »MAGAZZINI ALLA STAZIONE« z bogato izbiro moške, ženske in otroške konfekcije, po zmernih cenah in za vsak okus. Vaša pot bo poplačana, ako obiščete »MAGAZZINI ALLA STAZIONE«, ulica Cellini 2, nekaj korakov od glavne postaje. Kdor pride s propustnico, ima poseben popust!

KOMPAS POSTOJNA obvešča prebivalstvo Nirske Bistrice, da opravlja službo potnih listov in viz tudi v Ilirski Bistrici, vsak ponedeljek in petek od 8. do 14. ure v lokalu nasproti gostišča »Zmaga«.

OBVESTILO

Tajništvo za notranje zadeve OLO Koper obvešča lastnike motornih vozil, da bo redni tehnični pregled motornih vozil in potrjevanje prometnih dovoljenj za II. polletje 1960 l., 8. in 15. julija 1960. Po tem roku se bo sestala komisija vsak delovni petek na prošnjo stranke, kar bo zvezano s stroški.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

KOMISIJA ZA ŠTIPENDIJE PRI ObLO KOPER razpisuje za šol. leto 1960/61 naslednje štipendije:

- 2 štipendiji na gradbenem oddelku Srednje tehnične šole.
- 2 štipendiji za Nižjo dvoletno administrativno šolo.
- Po eno štipendijo za slušatelje matematike-fizike in slovenščine na VPS.
- 4 štipendije za dijake učiteljskih Kolkovane in pravilno opremljene prošnje naj vložijo kandidati do 15. julija 1960.

Kino

KOPER: 24.—26. VI. ameriški barvni kinoskop film VOZOVINA ZAHOD; 27.—28. VI. italijanski barvni film VSTAJENJE; 29.—30. VI. italijanski film RIMLJANKA.

IZOLA: 24. VI. angleški film PESEM MRTVIM LJUBIMCEM; 25.—26. VI. angleški film POVEST O DVEH MESTIH; 27.—28. VI. italijanski film RIMLJANKA; 29.—30. VI. ameriški vista-vision film TETOVIRANA ROZA.

PIRAN: 24. VI. ruski barvni kinoskop film IVAN GROZNI; 25.—26. VI. jugoslovanski kinoskop film KAPITAN LES. 27. VI. ruski barvni kinoskop film IVAN GROZNI, II. del; 28. VI. jugoslovanski film RAZPOKA RAJA; 29. VI. ameriški barvni kinoskop film PRINC STUDENT; 30. VI. jugoslovanski film DOBRI STARI PLANINO.

PORTOROŽ: 24. VI. ameriški barvni kinoskop film LJUBI ME, ALI PUSTI ME; 25. VI. italijanski barvni film SIMFONJA LJUBEZNI; 26. VI. ruski barvni kinoskop film IVAN GROZNI; 27. VI. ameriški barvni kinoskop film INDIJANSKI BOREC; 28. VI. jugoslovanski film KAPITAN LES; 29. VI. jugoslovanski film RAZPOKA RAJA; 30. VI. ameriški barvni kinoskop film PRINC STUDENT.

SMARJE: 25. VI. ameriški vista-vision film TETOVIRANA ROZA; 26. VI. angleški film VREZI NJENO IME; 29. VI. italijanski film VSTAJENJE.

BERTOKI: 25. VI. angleški film VREZI NJENO IME; 26. VI. ameriški barvni film TETOVIRANA ROZA; 30. VI. italijanski barvni film VSTAJENJE.

SEŽANA: 25.—26. VI. ameriški film NICNI PREHOD; 28.—29. VI. francoski film VELIKI POGLAVAR; 30. VI. ameriški film LJUBEZEN FPOLDNE.

POSTOJNA: 24. do 26. VI. ameriški barvni film KOMU ZVONI; 28. do 29. VI. ameriški film PESEK IWO JIME.

PRESTRANEK: 26. VI. italijanski film PLASC.

PIVKA: 25.—26. VI. češki barvni film GLASBA Z MARSA; 28.—29. VI. francoski film MONTAPARASSE 19.

DRŽAVNO PRVENSTVO JADRNIC STAR (ZVEZDA)

Koprčan Fafangel novi državni prvak

Ves pretekli teden so se najboljši jugoslovanski jadralci borili v Koprskem zalivu za naslov državnega prvaka jadrnic Star. To tekmovanje je že od nekdaj najbolj priljubljeno, saj veljajo »zvezde« za najbolj priljubljeno vrsto jadrnic ne samo pri nas, ampak po vsem svetu. Svetovna jadrna organizacija ima registriranih kar 5 tisoč tovrstnih objektov.

Fafangelu je uspelo ponoviti podvig z nedavne mednarodne regate v Tržaškem zalivu. Kljub diskvalifikaciji v prvi regati je osvojil prvo mesto. Marsikdo bi ob odvzemu enajstih točk vrgel puško v koruzo, saj so praktične možnosti za nadomestitev tako velike razlike zelo majhne. Mario Fafangel in njegov flokist Janko Kosmina pa sta se po izgubljenih točkah še bolj zagrizeno vrgla v boj. Počasi sta nizala točke in v zadnji regati zaslužno osvojila najvišji naziv.

pa se je izkazala tudi njegova jadrnica. Presenetljiv uspeh je dosegel mladi Marušič, ki je pravzaprav novinec na tekmovanjih večjega obsega. Strokovnjaki menijo, da je tekmoval na najkvalitetnejšem objektu, kar mu je tudi pripomoglo do tako velikega uspeha. Toda k uspehu je mnogo pripomogel tudi velik talent tega mladega jadralca. Tržačana Pavlina je spremljala precejšnja smola. Tik pred zadnjo regato je še vodil v skupnem plasmanu, v zadnji regati pa je razpel neprimerno jadro in zaostal. Peto mesto Ninčevića ni realna podoba njegovega znanja, saj sodi Ninčević brez dvoma med jadralce, ki že skoraj maksimalno obvladajo tehniko jadrnja. Če mu ne bi odvzeli enajstih točk v prvi regati, bi bil prepričljivo drugi. Imeli smo tudi vtis, da je njegov Vumir že nekoliko zastarel in bi bil izid najbrž drugačen, če bi nastopil na primer s Podgorko.

cilju tretje etape: Fafangel, Marušič, Ninčević, Pavlin in Tončetič.

V četrti regati je zaslužno zmagal Ninčević. Fafangel se je tokrat nekoliko prevaril. Misleč, da bo pihal močnejši veter, je vzel drugo jadro. Toda kmalu se je preprečil, da je naredil napako. Vsa spretnost ni nič pomagala, moral se je zadovoljiti s tretjim mestom. Vrstni red na cilju četrte regate: Ninčević, Marušič, Fafangel, Tončetič, Pavlin.

Peto regato je občinstvo nestrpno pričakovalo. Vse je namreč zanimalo, ali bo Fafangelu uspelo nadoknaditi razliko treh točk, ki so ga ločile od prvega mesta. Ko so gledalci opazili, da je Fafangel startal med zadnjimi, so že mislili, da je vse izgubljeno. Toda to je bila le taktika novega državnega prvaka. Fafangel se je namreč izognil gneči, da ne bi morda spet prišlo do kakšnega protesta. Priprčan je bil namreč, da mu trenutni zaostanek ne bo odvzel prvega mesta. Res je kmalu dohitel in prehitel svoje nasprotnike in pri jadrni na cilj s skoraj 500 metri prednosti. Ker je v tej regati Marušič potisnil Tončetiča na tretje mesto, je Fafangel ujel po točkah Tončetiča, naslov državnega prvaka pa mu je avtomatično pripadel zaradi treh regatnih zmag. Vrstni red na cilju pete etape: Fafangel, Marušič, Tončetič, Ninčević, Zekan.

Končni vrstni red:

1. Cha-cha III, Fafangel, Koper 42 točk
2. Vesna, Tončetič, Trogir 42 točk
3. Podgorka, Marušič, Split 41 točk
4. Nababbo, Pavlin (Danelon), Trst 40 točk
5. Vumir, Ninčević, Trogir 36 točk
6. Pula, Lui, Pulj 28 točk

Sedmo mesto je zasedel Kosanovič (Split), osmo Zekana (Split), deveto Berchtold (Zahodna Nemčija), deseto Cok (Koper) in enajsto Budinja (Pulj).

O Fafangelu lahko rečemo, da je zmagal povsem zaslužno. Trenutno je naš najuspešnejši tekmovalac in najresnejši kandidat za odhod na olimpiado. Upajmo, da bo dobro prestal še zadnjo preizkušnjo v Splitu.

Tončetič je tekmoval z doma izdelano Vesno. V Koprskem zalivu se je povsem afirmiral kot krmar, odlično

Zmagovalna tolminska nogometna enajstoriča

REPUBLIŠKO PRVENSTVO V ODBOJKI BO V IZOLI

Odbojka je priljubljen delavski šport

Izbira Izole za kraj republiškega pokalnega prvenstva v odbojki je nedvomno najlepše priznanje za odbojkarje tega delavskega središča, kjer so v minulih letih dosegli lepe uspehe, predvsem glede množičnosti, izolska mladina pa se je lepo uveljavila tudi na raznih odbojgarskih turnirjih in tekmovanjih — tako v moški kot v ženski konkurenci.

O nekaterih problemih odbojke in o pripravah na bližnje republiško pokalno prvenstvo v Izoli odgovarja tovariš Boris Debeljak, predsednik komisije za odbojko pri Okrajni zvezi za telesno vzgojo v Kopru.

— Kakšne uspehe je dosegla komisija za odbojko po nedavni združitvi obeh telesnovzgojnih organizacij in zakaj je po tvojem mnenju odbojka med delavsko mladino najbolj priljubljena športna panoga?

— Kljub temu, da je bila komisija za odbojko imenovana šele proti koncu prvega tromesečja, smo medtem že organizirali odbojgarsko tekmovanje ženskih ekip, ki je bilo 15. maja in so na njem sodelovale ekipe Kopa, Izole, Sežane in »Bora« iz Trsta. Na tem tekmovanju so zmagale Sežančanke, medtem ko je na tekmovanju moških ekip istih društev 22. maja v Sežani zmagalo moštvo Kopa. Ne glede na to vendarle lahko trdim, da so v Izoli najugodnejši pogoji za razvoj te športne panoge, saj je v naših industrijskih mestih izrpen izbor mladine, ki se navdušuje za odbojko. Drži tudi to, da je odbojka med delavsko mladino najbolj priljubljena — prvič zaradi priljubljenosti te igre, drugič pa zaradi sorazmerno nizkih stroškov za ureditev igrišč kot tudi športnih rekvizitov.

— Ali v Izoli razven množičnosti skrbite tudi za kvaliteto igre?

— Res, množičnost je ena, kvaliteta pa nedvomno druga osnovna zahteva, da bi se lahko uveljavili v širšem merilu. Zal smo v tem pogledu malo

nazadovali — predvsem zaradi nerednih treningov in neresnosti trenerjev. Pričakujemo, da bomo vprašanje trenerjev rešili vsaj delno z organizacijo tečaja za sodnike in vadijele, ki bo od 1. do 5. julija v Izoli. Ker bodo tečaj vodili strokovnjaki Odbojgarske zveze Slovenije, si od njega mnogo obetamo.

— Kdaj bo republiško pokalno prvenstvo v odbojki in koliko moštvo bo sodelovalo na njem?

— Skupščina odbojgarske zveze Slovenije je določila, da bo republiško prvenstvo v odbojki v Izoli, dne

21. in 22. julija. Na tem zanimivem srečanju bo sodelovalo 10 najboljših slovenskih odbojgarskih moštev, zato lahko napovemo vrsto lepih in zanimivih srečanj. Manjše težave nam povzroča organizacija tekmovanja, saj bo pokalno prvenstvo Slovenije sredi turistične sezone, zato moramo reševati vprašanje prehrane, prenočišč in podobnih zadev dokaj domiselno. Skrbno bomo pripravili tudi tri igrišča, tako da bo imelo občinstvo številne priliko za ogled te manifestacije slovenske odbojke.

(bb)

Pet let AMD Izola

V nedeljo, dne 25. junija, bo ob svoji peti obletnici obstoja in delovanja melo dopoldne izolsko Avto-moto društvo svečano sejo, na kateri bodo ponovili zgodovino svoje dejavnosti in ugotovili dosežene uspehe, nato pa bodo slovesno odprli svoje društvene prostore, ki so jih s skupnimi naporin in s pomočjo oblastvenih in gospodarskih organizacij sami obnovili in uredili tako, da imajo poslej lepo učilnico, kabinet prometnih sredstev (edini doslej v okraju) in mehanično delavnico. Poslej bo društvo lahko veliko uspešneje delovalo in zlasti vzgajalo nov vozniki naraščaj, saj tako lepo in učinkovito opremljenih učnih prostorov nima nobeno društvo v koprskem okraju. Novi društveni prostori

in zlasti učni pripomočki v njih bodo lahko služili ne samo članom izolskega društva, marveč tudi širšemu področju.

Ob tej priložnosti bo Avto-moto zveza Slovenije odlikovala najbolj zaslužne delavce avto-moto športa v Izoli.

Novi sedež društva in lepo opremljeni prostori z vsemi potrebnimi pripomočki za čim uspešnejše delovanje so plod skupnega sodelovanja in prizadevanja sedanega upravnega odbora in vseh članov društva, ki so za uspešno izvedbo in uresničenje postavljenih načrtov znali zainteresirati pristojne forume in podjetja v Izoli, sami pa so žrtvovali ves svoj prosti čas za doseg velikega cilja. Uresničiti pa je bilo moč te načrte tudi s koordinirano akcijo z občinskim ljudskim odborom, ki je tako lahko prispeval del sredstev, namenjenih za predvojaško vzgojo, saj si bodo v novem šolskem centru avto-moto panoge pridobivali svoje znanje tudi bodoči vojaški obvezniki. Ker bo nova mehanična delavnica služila kot servis svojim članom in voznikom motornih vozil stanovanjskega okolja v Izoli, je del sredstev za adaptacijo zunanje fasade nove stavbe prispevala tudi stanovanjska skupnost.

NOGOMET

V nedeljo bi morala biti v Koprskem pokalnem nogometu tekma Postojna-Tomos. Ker gostje niso prispeli, menda zaradi okvare na vozilu, so tekmo registrirali s 3:0 p. f. za Koper.

V Piranu je Izola premagala domače Sidro s 3:0. Igra je bila groba.

Drugo moštvo Tomosa je gostovalo v Ilirski Bistrici in zaslužno zmagalo z 2:1. Tudi ta tekma je veljala za jugoslovanski pokal.

Gostovanje izolskega »Partizana« v Trstu

V nedeljo so gostovali športniki izolskega Partizana v Trstu ter se pomerili s slovenskim športnim društvom Bor v odbojki in v namiznem tenisu. Domačini so bili uspešni v vseh dvobojih. Moški in ženske so zmagali v odbojki s 3:1, igralci namiznega tenisa pa s 7:2. Preseneča zlasti poraz moške odbojgarske vrste, ki je bila lani med najboljšimi v drugi republiški ligi.

»SLOVENSKI JADRAN«

vsako hišo

Slovenskega Primorja

KVALIFIKACIJE ZA VSTOP V SLOVENSKO CONSKO LIGO

Dve točki za Tabor

V prvi kvalifikacijski tekmi za vstop v republiško nogometno ligo je sezanski Tabor na svojem igrišču premagal kranjsko Planiko z 1:0. Domači so dosegli edini gol tekme v prvem polčasu. Strelec je bil Paradiso, голу pa je botroval pravzaprav nespretni branilec gostov, ki je zmedel lastnega vratarja. Sicer pa zmaga domačih ni kaj oporekati. Bili so boljše v obeh polčasih in so se gostje otresli pritiska šele proti koncu tekme. V povratnem srečanju v Kranju bodo morali Sežančani vložiti vse sile, če bodo hoteli obdržati pridobljeno prednost.

Drugi primorski zastopnik v kvalifikacijah Tolmin je gostoval v Lendavi. Nafta ga je premagala z 2:0. Ta rezultat je pravzaprav še kar ugoden

ŠAH

Uspeh Gerželja na brzoturnirju

Ob zaključku okrajnega šahovskega prvenstva so odigrali v Izoli brzoturnir, ki je veljal kot nekako neuradno brzopotezno prvenstvo koprškega okraja. Prvo mesto je zaslužno osvojil Gerželj z 8 in pol točke. Slede: Kovač in Sivec 7 in pol, Cah in Jerreb 6, Lokovšek 5 in pol, Valenčič 5. Turnirja se je udeležilo 12 igralcev iz Kopa, Izole, Pirana, Postojne in Sežane.

Taborniški mnogoboj

Taborniške enote koprškega okraja bodo v dneh 25. in 26. junija tekmoval v taborniškem mnogoboju v Divači. Zbrate se bodo s pohodi po partizanskih poteh. Brigade tabornikov bodo obiskale kraje, ki so znani iz NOB in položile vence na spomenike padlih partizanov. Privedile bodo partizanske mitinge in taborne ognje. Za zvezo med posameznimi taborniškimi organizacijami bodo skrbela radijske postaje.

Iz Postojne bo vodila pot tabornike v Volče, Ratistovec in Senadole, iz Kopa čez Slavniki in iz Ilirske Bistrice preko Ostrožnega brda.

V Divači bodo sodelovali tudi taborniki Modrega vala iz Trsta.

D. J.

za vroče lendavsko igrišče. Če bo Tolmin zaigral na domačem igrišču z vso prizadevnostjo, bi razlika dveh golov ne smela predstavljati ovire za vstop v drugo kolo.

KOŠARKA

Vrh, sreda in dno lestvice

V drugi republiški ligi so odigrali zadnje kolo spomladanskega dela prvenstva, oziroma boljše rečeno prvo kolo jesenskega dela prvenstva. Zastopniki bodo pričakali jesensko prvenstvo na treh različnih mestih. Ilirska Bistrica na odličnem drugem, Koper v sredini lestvice, Postojna pa na zadnjem.

Vsekakor je treba na prvem mestu omeniti odlični uspeh Ilirske Bistrice, ki je pustila za seboj mnoga izkušenejša moštva. Zelo verjetno bi bili celo prvi, če ne bi imeli nepri-

čakovane spodsrljaja v Sošanju. Sicer pa je vprašanje prvega mesta še povsem odprto in prav lahko se Ilirji pripeti jeseni to, kar se je Ilirski Bistrici spomladi.

Uspeh Koprčanov je presenetljiv predvsem tiste, ki poznajo razmere v Kopru. Tik pred prvenstvom so Koprčani izgubili svojega najboljšega igralca Jakomina, ki je odšel k vojakom. Toda z vestnim in požrtvovalnim delom je moštvo uspelo povsem spremeniti način igre (zdej ne igra več moštvo za enega igralca,

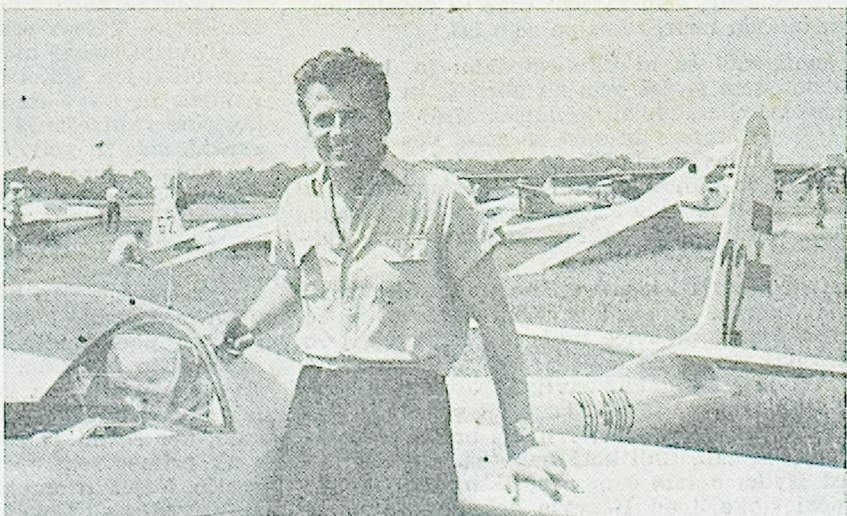
ampak igrajo vsi za vse) in z novim načinom tudi osvajati točke. Če bodo Koprčani nadaljevali s sistematičnim treningom, potem se jim ni treba bati, da bi se borili za obstanek.

Postojna preživlja po odhodu odličnega Tavčarja resno krizo. Razen Tavčarja pa so zapustili vrste društva še nekateri igralci. Mislimo, da bo moralo vodstvo društva čez poletje organizirati najskrbnejše priprave, če bodo hoteli ostati v drugi ligi. Skoda bi bilo, če bi nekaj vodilni primorski košarkarski center propadel. Denimo, da bi morali Postojni pomagati tudi okrajni športni forumi, saj si to pomoč tudi zasluži. Brez pretiravanja lahko rečemo, da je prav Postojna najbolj zaslužna za nagli razvoj košarke na Primorskem v zadnjih letih.

In še nekaj o nedeljskih tekmah. Koper je sprejel v goste ekipo Celja in jo visoko porazil (62:37). To je bila brez dvoma najboljša igra Koprčanov v prvenstvu, čeprav je tudi res, da nasprotnik ni nudil tistega odpora, ki smo ga pričakovali. Domačini so gradili svojo igro izključno na hitrih protinapadih, ki so jim tokrat uspevali tudi zaradi tega, ker so nekateri Celjani kaj slabo obvladali žogo. Pri Koprčanih je bil najboljši Zerjal, ki je dosegel 27 košev. Razen njega se je odlikoval tudi Racman z 12 koši. Dobro je igral tudi Kalčič (21 košev), toda le v prvem polčasu, medtem ko je v drugem polčasu zaradi pomanjkanja kondicije povsem odpovedal.

Postojna je na domačem igrišču izgubila z Vrhniko z 48:58. Ta poraz je bil nepotreben, saj je Vrhnika moštvo, ki bi ga lahko z malo več prisrčnostjo in požrtvovalnostjo premagala.

Ilirska Bistrica je nen pričakovano izgubila v Sošanju z 61:64. Poraz ni nečasten, saj so igrali na tujem igrišču, razen tega pa je treba upoštevati, da igra Sošanji od tekme do tekme bolje.

Na svetovno prvenstvo v jadrnanju v Kölnu je poslala Jugoslavija le eno ekipo: pilota in pomožno osebo. Naše jadrnalno letalo »Meteor 60« je izdelano iz kovine in vzbuja med gledalci, tekmovalci in strokovnjaki nemajhno zanimanje. Najmočnejši nasprotniki našemu tekmovalcu so Poljaki. Na sliki: Naš rojak Jože Mrak pri svojem letalu

Milijonarka za dve uri

Te dni je prišlo na pošto v Dutovljah brzojavno obvestilo, da je v njihovem poštnem uradu prodana srečka zadela milijon dinarjev. Raznašalec pošte je

KAKŠNO BO LETOŠNJE POLETJE?

Povsem razumljivo je, da se pred dopustom za vreme bolj zanimamo kakor sicer. Znani beograjski meteorolog Boris Koljički je napravil ob koncu maja za letošnje poletje takšen »horoskop« ... »Do 15. junija pričakujemo pogostejša nihanja temperature s plohami, grmenjem in včasih s točo. Toplejše in sončne dneve bomo imeli od časa do časa in še ta obdobja bodo sila kratka. Z drugo polovico junija se bo začela prava vročina, vendar ne za dolgo. Ze ob koncu junija se bo vreme spet sprevrglo in bo postalo nestabilno, oblačno in hladno s padavinami in vetrom. V juliju, predvsem v času od 5. do 20. in v prvi polovici avgusta, moremo pričakovati močnejšo vročino in suho, stalno vreme — to bo tudi najbolj vroči del poletja. V preostalem delu julija in avgusta bodo temperature znatno zmernejše, včasih bo celo hladno, z občasnim dežjem in grmenjem ... Jesen — prvi dnevi bodo lepi.«

Svetnik Zveznega hidrometeorološkega zavoda v Beogradu Ante Obuljen meni, da bo letošnje poletje mnogo bolj poletno od lanskega. Tudi on pričakuje suhe in tople dni v juliju in dobršnem delu avgusta.

SAMO ZA PISMENE

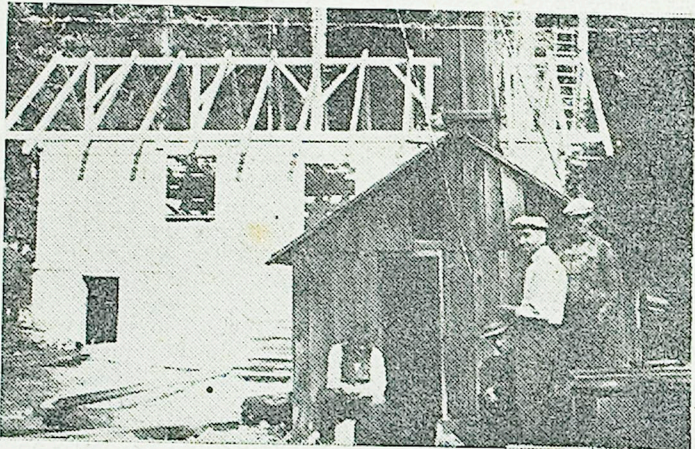
Finci so se že pred časom spomnili uspešnega načina, kako zatreti v deželi nepismenost. Sprejeli so zakon, po katerem se lahko ženin in nevesta poročita le, če znata čitati in pisati.

MIDAS — MOLČEČI VOHUN

Toliko razkričani ameriški vohunski satelit Midas molči. Pentagonu ni poslal še nobenega sporočila. Znanstveniki menijo, da »vohuni« s pokvarjenim radijskim oddajnikom. Midas naj bi ugotavljal tajne jedrske poskuse in izstreljevanje raket. Načelnik raziskovalnega oddelka letalskih sil lt. gen. Bernard A. Schriver je priznal, da vsemirski vohun ni upravičel pričakovanj in stroškov, ki so jih bili porabili za njegovo izgradnjo.

vedel, da je srečko s takšno številko prodal mladi Almi Tavčar, administratorki domače zdravstvene ambulante v Dutovljah. Takoj jo je poiskal in ji sporočil veselo vest. Primerjala sta številke, ki so se res ujemale. Lahko si mislite, kako je bila 19-letna deklica vesela in kakšne načrte je že v mislih delala, kaj si bo vse kupila in kako bo porabila nepričakovani dobiček — čeprav je treba resnici na ljubo povedati, da je bila ob radostni vesti še kar ravnodušna in celo nekoliko skeptična.

Kako prav je imela, se je kmalu pokazalo. Sreča se je namreč tokrat izkazala za kaj muhasto botro in je mladi deklici hitro obrnila hrbet. Že čez dve uri po prvem telegramu je prispel na pošto v Dutovlje drugi, s katerim je generalna direkcija Jugoslovanske loterije javila — da je bilo prvo obvestilo pomota in da je omenjena številka namesto milijona zadela — v prazno. Vendar pa hladnokrvne mladenke tudi to — kot že prvo sporočilo — ni skoraj nič prizadejalo. Skomignila je z rameni in z nasmehom dejala: »Pa drugič zares...«

Slika ponazoruje skrb postojanskega podjetja za upravljanje in eksploatacijo gozdov. Gozdno gospodarstvo za svoje delavce v gozdu. Da ne bodo ti nič več prebivali za časa dela v gozdovih kjerkoli pod smreko, je podjetje na posameznih krajih v bližini delovišč zgradilo prave gozdarske kočice, v katerih bodo posejji imeli gozdni delavci svoj drugi dom. Na sliki: gradnja takšne kočice v snežniških gozdovih.

Za letošnjo Miss Evrope je bila izvoljena Italijanka Anna Ranalli iz San Benedetto v Trontu. Njena izvolitev je bila nekaj posebnega, saj je niso volili poznavalci lepote kje v Evropi, marveč arabski šejki Bližnjega vzhoda v Beirutu. Pravijo, da so volitve tako lepo potekale — brez protestov in podobnih incidentov, ki po navadi spremljajo takšne prireditve — da bodo tudi prihodnje leto volili evropsko kraljico lepote v tem orientalskem mestu.

NENAVADEN SAMOMOR

Upravnika skladišča orožja in municije v Jokušuti so odpustili iz službe. Iz obupa in maščevalnosti je sklenil, da se ubije. Napravil je nenavaden načrt za samomor. Zažgal je strelivo v skladišču in odletel v zrak skupaj z vsem inventarjem in s stavbo. Eksplozija je uničila 37 hiš in poškodovala približno tisoč stanovanj v bližini.

Ameriški časopis Plain Dealer je posvetil nedolgo tega uvodnik prometnim nesrečam. List ugotavlja, da so se vojne grozote preselile iz strelskih jarkov na avtomobilske ceste. Odkar se je pojavil v ZDA prvi avtomobil, je bilo v Združenih državah ubitih in ranjenih več kot 62 milijonov ljudi.

Profesorica Olja G. Masevič je sovjetski strokovnjak za astrofiziko in podpredsednica Astronomskega sveta sovjetske Akademije znanosti v Moskvi. Je Georgijka in ima 31 let. Na sliki jo vidimo s hčerko Natašo. Znana pa je predvsem zato, ker je eden izmed najresnejših kandidatov za prvega potnika v vesolje.

ALI SE SPLAČA?

Pred kratkim je napravil neki ameriški časopis takšen račun: »V času Julija Cezarja je stala smrt enega sovražnika 75 centov, v drugi svetovni vojni pa 200.000 dolarjev. Treba bi bilo dobro razmisliti ali se splača ubiti nekoga, za katerega bi porabili več kot 200.000 dolarjev?«

ŽE VE ZAKAJ...

V ameriški zvezni državi Illinoisu je naletel na oster odpor in kritiko predlog nekaterih ljubiteljev orožja, naj bi oblasti dovolile privatnim osebam posedovati in nositi tudi mitraljeze! Pobudnik tega predloga je bil neki lastnik pogrebnega zavoda. »Kajže, da mu ljudje ne umirajo dovolj hitro,« je pripomnil neki časopis.

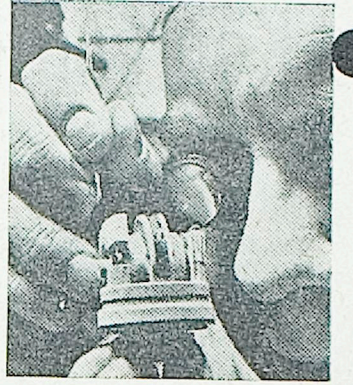
NOBELOVA KRAVA

Slavni ameriški pisatelj in Nobelov nagajenec William Faulkner ima farmo, na kateri redi okrog 10 krav. Mleko teh krav prodaja neki sila prebrisan dečko. Za mlečne proizvode s Faulknerjeve farme dela takšno reklamo: »Mleko in maslo sta od krave ki je bila nagrajena z Nobelovo nagrado.«

Prometne nesreče v ZDA

To pomeni, da so prometne nesreče terjale več smrtnih žrtev, kot pa jih je kdajkoli padlo na bojiščih ameriškega naroda, in je bilo več ranjenec kot na vseh bojiščih v zadnji svetovni vojni.

V letu 1959 je bilo na ameriških cestah ubitih 900 ljudi več in ranjenih 50.000 več kot v letu 1958. Glavni vzroki teh nesreč so bili dvija in nagla vožnja in vožnja po napacni strani ceste. Zanimivo je, da so največ nesreč povzročili vozniki, ki so stari manj kot 25 let in jih je le 14% od skupnega števila avtomobilistov, vendar so zakrivil 29% smrtnih nesreč. List opozarja voznike, naj si vsakokrat, ko pritisnejo na plin, priključijo v spomin dejstvo, da je v lanskem letu izgubilo v ZDA pri avtomobilskih nesrečah več kot 37.600 ljudi življenj, ranjenih pa je bilo 2.870.000 oseb. Uvodnik se konča z besedami, da je avtomobil lahko prav tako čudovit služabnik človeštva kakor ogenj in prav tako strašen morilec, če izgubimo nad njim oblast.

Miniaturni žiroskop na sliki — tehta vsega 200 gramov — je najbolj občutljivi živec v vodstvenih napravah vesoljskih raket. Je silno občutljiv in njegovi vrteči se deli v membrani s helijem so pritrjeni na osi, ki je 50-krat tanjša od najtanjšega človeškega lasu. Žiroskop je občutljiv za premike do pet milijonskega dela palca (angleška dolžinska mera = 2,54 cm).

Kurja jajca pospešujejo raka

Pred nedavnim je bila v ZDA konferenca ameriške zveze za raziskovanje raka. Na njej je poročal znanstvenik dr. J. Szepenswol o svojih poskusih z mišmi, ki jih je hranil s kurjimi jajci. Ugotovil je, da so miši, ki so stalno jedle jajca, ze-

lo hitro in v velikem številu obolele za rakom. Od 108 mišk, ki so jim v hrano vmešavali jajca, jih je 77 obolelo za rakom. V drugi skupini 105 mišk, ki pa niso bile hranjene z jajci, sta dobili raka le dve miški. Znanstvenik je izjavil, da je bil namen njegovih poskusov v tem, da ugotovi, če tudi hrana pospešuje raka. Rezultat njegovega poskusa je sila zgovoren in odgovor je skoraj na dlani: kdor noče raka, naj ne uživa kurjih jajc.

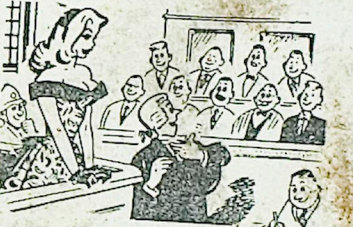
DVOJNO

Znani francoski modernistični slikar Salvador Dali je dejal:

— Ljubezen je zaklad siromašnih.
— Kaj pa je potem ljubezen bogatih, kakor ste vi? — ga je vprašala neka madame.
— Finančni polom.

Med trojico najbolj znanih sex-bomb ameriškega filma sodi prav gotovo razen Marilyn Monroe in Jane Mansfield še Mamie Van Doren, v Ameriki naturalizirana Flanka (na sliki). Za razliko od svojih dveh rivalin, ki sta vzorni zakonski ženi, pa so opravičljivi jeziki spletili okoli Mamieje glave avreolo pogosto zaljubljenke 27-letne žene, ki so ji posebno všeč mladi kandidati za filmske igralce, katerim rapoma, po svojih močeh do uspeha.

— Gospodje porotniki! Men-da ne boste dovolili, da bo šlo v zapor to krasno bitie, marveč jo boste raje oprostil in ji dovolili, da se vrne v svoje lepo stanovanje na Kopaljski cesti 7 — prvo nadstropje levo — kjer živi popolnoma osamljena in zapuščena...

R. L. STEVENSON

Nenavaden primer

19

Jel sem opažati, globlje kakor kdajkoli prej, drhtečo breztesnost in megli podobno nestalnost našega navidezno trdnega telesa, v katerega smo vklenjeni in s katerim predstavljamo sami sebe. Prišel sem do prepričanja, da lahko z nekaterimi kemičnimi preparati odvržemo svojo telesno obleko in jo spet vrnemo na podoben način, kakor se igra lahko veter z zavesami na oknu. Imam močne pomisleke pred tem, da bi se spuščal v znanstveni del svoje izpovedi. Prvič zaradi tega, ker sem spoznal, da je težka usoda za vselej natovorjena na naša pleča in da nas to breme teži tolikanj močnejše, kolikor bolj ga poskušamo odvreči. Drugič pa zaradi tega, ker so bila moja odkritja nepopolna, kar bom skušal v nadaljevanju tudi prikazati. Uspel sem sestaviti preparat, s katerim sem spremenil svoj obraz in svoje telo, ki pa so bili prav tako del mene samega, saj so bili pač izraz in pečat najnižjih sestavin moje osebnosti.

Dolgo sem omahoval, preden sem to teorijo preizkusil tudi praktično. Dobro sem vedel, da tvegam smrt, zakaj vsako mamilo, ki tako močno deluje na osebnost, lahko zaradi malce večje doze ali zaradi neprimerno izbranega trenutka, uniči vse. Toda zavest, da sem odkril nekaj velikega in edinstvenega, je bila tako močna skušnjava, da se nisem mogel upirati. Že mnogo prej sem pripravil svojo mešanico; ob neki priložnosti sem kupil v lekarni večjo količino soli, za katero sem vedel, na podlagi mnogih eksperimentov, da vsebuje prav tiste sestavine, ki so mi potrebne. In tako sem neke usodne noči pomešal vse elemente, jih gledal, kako v kozarcu kipijo

in se kade, in ko je kipenje ponehalo, sem v nastopu nenavadnega poguma, napoj izpil.

Začutil sem neznosne bolečine: škrtanje v kosteh, smrtno muke in duševno grozo. Bolečine so začele kmalu pojenjevati; ovedel sem se in počutil sem se šibkega kakor po daljši bolezn. V krvi sem čutil nekaj čudnega, nekaj, česar ne morem opisati, nekaj neizmerno sladkega. Počutil sem se telesno mlajšega, lažjega, srečnejšega; bil sem si svesten strašne neukrotljivosti; bil sem rešen vseh spon, vsake obveznosti. Že od prvega hipa tega novega življenja sem vedel, da sem nizkoten, desetkrat podležji kakor sem bil, vedel sem, da sem prodani suženj svojega prvotnega zla. Zaradi povsem novih občutij in zaradi neizrečenega navdušenja sem razširil roke in tedajci sem opazil, da sem telesno manjši kot pa sem bil.

Tedaj v moji sobi še ni bilo ogledala; to, ki stoji sedaj pred menoj, sem si dal prinesiti pozneje in to prav zaradi moje spremembe. Jelo se je daniti. Moji sosedi pa so zaspali s trdim spancem in sem se zato, ves prevzet od upanja in zmagovalja odločil, da grem v svoji novi zunanosti iz spalnice. Tihotapil sem se po stopnicah kot tujec v ogledalu prvič videl, kakšen je pravzaprav Edward Hyde.

Tu moram razpravljati le teoretično, ne da bi govoril o tem, kar vem, marveč o tem, kar se mi dozdeva, da bo najbolj verjetno. Slabša polovica moje prirode, na katero sem prenesel sedaj vso svojo moč, je bila slabše razvita od dobre, ki sem jo bil pravkar zavrgel. Navsezadnje pa ni bilo to nič čudnega, saj je bila ta stran v devetih desetih mojeg življenja naporov, vrlin in brzdanja mnogo manj vezbana in zato tudi bolj slabotna. Zaradi tega je bil Edward Hyde, o tem sem prepričan, tudi mnogo mlajši in precej šibkejši od Henryja Jekylla. Kakor je bila dobrota kazna na obrazu enega, tako je bilo moč opaziti podlost na licu drugega. Razen tega je pustila zloba (za katero menim, da je smrtna stran človeka) na tem telesu pečat nakaznosti in propadanja, vendar sem čutil, ko sem gledal tega odvratnega idola v ogledalu,

navdušenje in sem mu zaželel dobrodoščilo. To sem bil vendar jaz. In ta novi »jaz« se je zdel naraven in človeški. V mojih očeh je imel bolj živo sliko duha, zdel se je bolj izrazit in bolj enostaven, kakor pa nepopolna in razdvojena osebnost, katere sem se bil navadil in sem jo imel za svojo. Opazil sem, da se nihče ni mogel približati Edwardu Hydu brez fizičnega odpora in strahu. Po mojem prepričanju je treba iskati vzrok za takšno občutja v tem, da so vsa človeška bitja, kakršna poznamo, skupek dobrega in zla, medtem ko je bil Hyde prvi in edini človek, ki ni bil nič drugega kot čisto in samo zlo.

Nekaj časa sem stal pred ogledalom. Drugega in odločilnega poskusa še nisem napravil. Preostalo mi ni nič drugega kot da vidim, alj sem za vedno izgubil svojo identiteto. V tem primeru bi moral pobegniti zdema še pred dnem, zakaj moj dom ni bil več moj dom. V njem sem bil tujec. Odsel sem v svojo delovno sobo, pripravil napitek in ga v duško izpil. Spet sem moral pretrpeti bolečine razdvajanja in ko sem se ovedel, sem imel spet značaj, stas in podobo Henryja Jekylla.

Celo v tem času nisem mogel obvladovati svojega odpora do suhoparnega znanstvenega življenja. Včasih sem bil razposajen in ker moja nagnjenja niso bila umestna, jaz pa sem bil zelo znan in v soko cenjen in sem se začel tudi starati, je postajala ta neskladnost v mojem življenju vsak dan bolj mučna. Zaradi tega me je moja nova moč vedno bolj pehala v skušnjave, dokler ji nisem povsem podlegel in postal njen suženj. Moral bi spiti samo tisto tekočino, pa bi se v hipu rešil fiziognomije slavnega profesorja in bi vzela nase, kot nekakšno grobo pelerino, telo Edwarda Hyda. Vse to me je močno zabavalo, ker se mi je zdela vsa zadeva na moč smešna. Za vsak primer sem opravil vse priprave za največjo skrbnostjo. Najel in opremil sem tisto hišo v Sohu, do katere je privedla sled polcijo v lovu za Hydrom, in vzel za gospodinjo neko žensko, za katero sem vedel, da se nanjo lahko zanesem in sem bil prepričan, da je molčeca. Na drugi strani sem obvestil služničad, da sem dal nekemu Hydu (ki sem ga verno opisal) polno svobodo in vso oblast v svoji hiši.